

วารสารสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE FOR LOCAL
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2561

Vol.2 No.2 April - June 2018

ISSN 2586-9493

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2561

Vol.2, No.2 April - June 2018

ISSN: 2586-9493

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานที่เกี่ยวข้องกับ 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาสังคมวิทยา สาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
2. เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ หรือบทความปริทัศน์วารสาร ฯลฯ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ด้านองค์ความรู้ ความคิด แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจน เทคนิคการวิจัยใหม่ ๆ ต่อการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้เชิงวิชาการระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และผู้ที่สนใจ

ระเบียบและข้อกำหนดของวารสาร

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานที่เกี่ยวข้องกับ 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาสังคมวิทยา สาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ โดยลักษณะของผลงานที่รับการตีพิมพ์ คือ บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ หรือบทความปริทัศน์หนังสือ เป็นต้น วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีกำหนดการออกเล่มวารสารเป็นรายไตรมาส ปีละ 4 ฉบับ ดังนี้

- ฉบับที่ 1 ระหว่างเดือนมกราคม – มีนาคม
- ฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน
- ฉบับที่ 3 ระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน
- ฉบับที่ 4 ระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานกับวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีข้อกำหนด ดังนี้

1. เป็นบทความที่เกี่ยวข้องกับ 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาสังคมวิทยา สาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ และจะต้องเขียนบทความตามแบบฟอร์มของวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่กำหนดให้เท่านั้น เช่น มีชื่อและที่อยู่ผู้พิมพ์ครบถ้วน, มีบทความย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ, มีเอกสารอ้างอิงเป็นรูปแบบเดียวกัน เป็นต้น (สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ในระบบฐานข้อมูลออนไลน์)

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. เป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือ วารสาร และอื่นใดมาก่อน
3. บทความจะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ตามที่กองบรรณาธิการคัดสรรตรงตามสาขาวิชาและไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับเจ้าของผลงานหรือผู้สนับสนุน ไม่น้อยกว่า 2 คน ลงความเห็นว่างานมีคุณภาพสมควรลงตีพิมพ์ในวารสารได้
4. กองบรรณาธิการจะแจ้งผลการพิจารณาการลงตีพิมพ์ในวารสารภายหลังจากกองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความในเบื้องต้นแล้ว
5. หากบทความใดได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ เจ้าของผลงานหรือผู้สนับสนุนจะต้องแก้ไขต้นฉบับให้เสร็จและส่งคืนกองบรรณาธิการภายในเวลาที่กำหนด มิฉะนั้น จะถือว่าสละสิทธิ์การตีพิมพ์
6. ผู้ส่งบทความจะต้องส่งผ่านระบบออนไลน์เว็บไซต์ของวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (<http://social.rmu.ac.th/web/>) เท่านั้น

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาริช ราศรี

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท เมฆเมืองทอง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา พุฒินากุล
2. อาจารย์ศรีณยา อุตถากร
3. อาจารย์นุจรี ใจประนบ
4. อาจารย์ทงศักดิ์ ปัดสินธุ์
5. นายนครินทร์ ม่วงอ่อน (ผู้ช่วยและเลขาบรรณาธิการ)

กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการของวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประกอบด้วย กองบรรณาธิการจากภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 11 คน และกองบรรณาธิการจากภายในมหาวิทยาลัย 3 คน ดังนี้

กองบรรณาธิการภายนอกมหาวิทยาลัย

1. ศาสตราจารย์ ดร.ธเนศวร์ เจริญเมือง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรหรือ	มหาวิทยาลัยมหิดล
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พจน์ ไชยเสนา	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เอ็มอัมธรรม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ บุญเหลือ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อุตไพบูลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษอริ ยี่หะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิฑูรย์ จำรัสพันธุ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
9. ดร.อิทธิราชย์ นันขันตี	มหาวิทยาลัยนครพนม

10. ดร.จุฑามาส ชมผา
11. ดร.สุธีศักดิ์ ฝอดสูงเนิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

กองบรรณาธิการภายในมหาวิทยาลัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท เมฆเมืองทอง
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาริช ราศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ประเมินบทความ (Peer Review) วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ของเล่มปีที่ 2 ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2561 (เมษายน-มิถุนายน) ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ฤทธิ์ โสภา
3. รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาริช ราศรี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธินี อรรถากร
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิปปีย์ ขยานุสาณี จันทร์ดอน
7. ดร.สุธีศักดิ์ ฝอดสูงเนิน
8. ดร.จุฑามาส ชมผา
9. ดร.อิทธิราชย์ นันชนันตี
10. ดร.อัฐพล อินต๊ะเสนา

คณะกรรมการจัดทำวารสาร

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ฤทธิ์ โสภา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท เมฆเมืองทอง
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาริช ราศรี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา พุฒินากุล
6. ดร.สิปปีย์ ขยานุสาณี จันทร์ดอน
7. อาจารย์ศรีณยา อรรถากร
8. อาจารย์นุจรี ใจประนบ
9. อาจารย์ทงศักดิ์ ปัดสินธุ์
10. นายนครินทร์ ม่วงอ่อน

คณะกรรมการตรวจพิสูจน์อักษร ตรวจรูปแบบ และตรวจการอ้างอิง

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท เมฆเมืองทอง
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาริช ราศรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา พุฒินากุล
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิปปีย์ ชยานุสานิ จันทร์ดอน
6. อาจารย์ศรีณยา อัดถากร
7. อาจารย์นุจรี ใจประนบ
8. อาจารย์ทงศักดิ์ ปัดสินธุ์
9. นายนครินทร์ ม่วงอ่อน

สำนักพิมพ์

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่อยู่ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เลขที่ 80
ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000 โทร. 043-722118

บทบรรณาธิการ

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE FOR LOCAL RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY) ฉบับนี้เป็นฉบับประจำปีครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2 เดือนเมษายน-มิถุนายน 2561 เนื้อหาของบทความมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบข้อกำหนดของวารสารที่เกี่ยวข้องใน 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาสังคมวิทยา สาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ทั้งในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทปริทัศน์หนังสือ โดยบทความที่ผ่านการคัดเลือกการพิจารณาจากผู้ประเมินบทความ (Peer Review) ให้ได้รับการเผยแพร่ตีพิมพ์ผลงานในฉบับนี้ คือ บทความจากผู้นิพนธ์ภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 3 เรื่อง และบทความจากผู้นิพนธ์ภายในมหาวิทยาลัย จำนวน 2 เรื่อง รวมทั้งหมด จำนวน 5 เรื่อง ซึ่งประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และ การพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม บทความวิชาการมี 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนบนพื้นฐานของหลักนิติรัฐ และการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองท้องถิ่น และบทปริทัศน์หนังสือมี 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์

บทความในฉบับนี้ ทุกบทความได้ผ่านการประเมินพิจารณาผลจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ (Peer Review) ในการคัดกรองตรวจสอบพิจารณาอย่างเคร่งครัดแล้ว

สุดท้ายนี้ คณะผู้จัดทำวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้นิพนธ์และผู้อ่าน และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ กองบรรณาธิการทั้งภายใน-ภายนอกมหาวิทยาลัย อีกทั้งผู้นิพนธ์ทุกท่าน ไว้พบกันใหม่ในวารสารฉบับหน้า ต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาริช ราศรี
บรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สารบัญ

	หน้า
บทความวิจัย	8
ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	9
Factors Affecting The Successful Development of Sufficiency Economy Village: The Case Study On Ban Don Man Moo. 13, Kham Rieng Sub-district Kantharawichai District, Maha Sarakham Province.	
จิราพร โพธิ์พุมมา, วาริต ราศรี Jiraporn Phothumma, Warit Rasri	
การพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	17
The Development of the Environmental Education Camping In Environmental Conservation for Undergraduate Students at Rajabhat Maha Sarakham University.	
ทนงศักดิ์ ปัดสินธุ์ Thanongsak Patsin	
บทความวิชาการ	26
ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนบนพื้นฐานของหลักนิติรัฐ	27
The relationship between state power and politics participation On the basis of the state law principles.	
ศุภวิชญ์ โรมแพน Suphawit Rompan	
การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองท้องถิ่น	38
Personnel Management of Local Government	
จิรเชษฐ์ โพธิ์กลิ่น Jirschet Phoklin	
บทปริทัศน์หนังสือ	43
ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์	44
Global Paradigm of Public Management	
สมเชาว์ บำรุงชัย Somchao Bumroongchai	
คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์	47

บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษาบ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
Factors Affecting The Successful Development of Sufficiency Economy Village:
The Case Study On Ban Don Man Moo. 13, Kham Riang Sub-district
Kantharawichai District, Maha Sarakham Province.

จิราพร โพธิ์ทุมมา, วาริช ราศรี

Jiraporn Phothumma, Warit Rasri

นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

E-mail: Jiraporn.taew555@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน ทั้ง 23 หมู่บ้าน จำนวน 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 กลุ่ม ด้วยสถิติทดสอบความสัมพันธ์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอนมัน ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านจิตใจ และด้านทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านสังคม วัฒนธรรม ด้านผู้นำหมู่บ้าน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ 2) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอนมัน ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการเรียนรู้ ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเอื้ออารีต่อกัน ด้านการเพิ่มรายได้ และด้านการประหยัด 3) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ความสัมพันธ์ทางบวกค่อนข้างสูง ($r_{xy} = .711$) และมีระดับความสัมพันธ์โดยรวมอยู่ที่ .071 - .610 มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวกค่อนข้างสูง อย่างมีนัยทางสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันสูงสุดหนึ่งอันดับ ได้แก่ ปัจจัยความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม วัฒนธรรม กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ทางบวกสูง ($r_{xy} = 0.610$) สำหรับคู่ที่มีความสัมพันธ์กันปานกลางสองอันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านผู้นำหมู่บ้าน กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านการเอื้ออารีต่อกัน มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง ($r_{xy} = 0.549$) รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านผู้นำหมู่บ้าน กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านการลดรายจ่าย มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง ($r_{xy} = 0.549$) มีความสัมพันธ์ต่ำสุดหนึ่งอันดับ ได้แก่ ปัจจัยความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านเทคโนโลยี กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านการประหยัด มีความสัมพันธ์ทางบวกต่ำสุด ($r_{xy} = 0.071$)

คำสำคัญ: ปัจจัยความสำเร็จ, การพัฒนา, หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objectives of this research were to study the factors affecting the successful development of sufficiency economy village and to analyze relationships between the factors affecting the successful development of the sufficiency economy village. The data were collected from 390 people in 23 villages. The tool used to collect data was 5-scale rating questionnaire with the reliability of .90. Data were analyzed by computer program. The statistics used for data analysis were percentage, mean, frequency, and standard deviation. The relationship of two variables was analyzed by using statistics for determining the Pearson correlation coefficient with a statistical significance level of .05.

From the research result, it was found as follows. 1) Factors affecting the overall successful development of sufficiency economy village of Ban Don Man village, Kham Riang sub-district, Kantharawichai district, Maha Sarakham province was at a moderate level. When each aspect was considered, it was found that the level of mental health was the only one with a high level; the remaining aspects were classified in descending order as follows: society and culture, village leader, natural resources, technology, and economy, respectively. These aspects were at a moderate level. 2) Levels of opinion on the overall successful development of sufficiency economy village of Ban Don Man village, Kham Riang sub-district, Kantharawichai district, Maha Sarakham province was at a moderate level. When each aspect was considered, it was found that natural resources and environment conservation was the only one with a high level; when the remaining aspects were classified in descending order as follows: learning, expense reduction, empathy, revenue increase, and savings. 3) Factors affecting the successful development of sufficiency economy village under a case study on Ban Don Man village, Kham Riang sub-district, Kantharawichai district, Maha Sarakham province were positively quite high ($r_{xy} = .711$) and the overall relationship was at .071 - .610. There were moderately positive relationships between factors and there were relatively high and positive relationships between factors with a statistical significance at .05 level. Society and culture factor and natural resources and environment conservation factors were related with the highest level ($r_{xy} = 0.610$).

For a pair of factors with the moderate level of relationship, the first two pair of factors were village leader and empathy, which were positively related at moderately level ($r_{xy} = 0.549$) followed by the village leader and expense reduction, which were positively related at moderately level ($r_{xy} = 0.549$). Moreover, technology and savings had the lowest level of positively relationship ($r_{xy} = 0.071$).

Keywords: Success Factors, Development, Sufficiency Economy Village.

บทนำ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ทรงชี้ถึงการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน “ทางสายกลาง” โดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2517 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใจความสำคัญว่า “ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อนด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวังแต่งตั้งถูกต้องตามหลักวิชาเมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว จึงค่อยเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไปการถือหลักที่ส่งเสริมความเจริญให้ค่อย

เป็นไปตามลำดับด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้นก็เพื่อป้องกันการผิดพลาดล้มเหลวและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

จากภาพรวมของการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 – 7 สรุปได้ว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหาการพัฒนาไม่ยั่งยืน” ทำให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้ปรับแนวคิดการพัฒนาประเทศใหม่ มาเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไปพร้อมกัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดการพัฒนาที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยให้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นแบบองค์รวมที่เชื่อมโยงมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกันอย่างสมดุลในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้อัญเชิญหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นหลักนำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศหลัก จากนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ยังคงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ใจความสำคัญคือ การพัฒนาอย่างสมดุลการอยู่ร่วมกันด้วยสันติสุขในสังคมและการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ประเทศไทยยังคงมีปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการประเทศที่ยังคงขาดสมดุลการพัฒนาการดังกล่าว จึงยังไม่สอดคล้องไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเท่าที่ควร ดังนั้น ในแผนพัฒนาฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ยังคงอันเชิญหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศก้าวสู่ความสมดุลและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558)

ในการสร้างประเทศให้มีความเข้มแข็งสิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นคือ ต้องส่งเสริมตั้งแต่ระดับฐานรากของสังคมก็อยู่ในระดับท้องถิ่น ซึ่งได้แก่หมู่บ้านที่กระจายอยู่ทั่วทุกส่วนของประเทศ การส่งเสริมให้หมู่บ้านในท้องถิ่นเหล่านั้นเข้มแข็งให้สามารถบริหารจัดการ มีความสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน และจากความเข้มแข็งของหมู่บ้านที่เป็นฐานแรงของสังคม ก็จะนำไปสู่การรวมตัวเป็นเครือข่ายในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศชาติที่เข้มแข็งได้ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศชาติที่ยั่งยืนต่อไป

ในปี 2548 นายอดิสร เหล่าสะพาน (กำนันตำบลขามเรียง) ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกระบวนการพัฒนาหมู่บ้าน ให้ประชาชนใช้ชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม สร้างภูมิคุ้มกันแห่งการดำเนินชีวิตในบริบทของสังคมชนบทไทย โดยกำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนภารกิจการพัฒนาโดยดำเนินพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองและดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง หมู่บ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ทางจังหวัดมหาสารคามได้ส่งเสริมให้ดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ปี 2552 เป็นต้นมา และผลจากการพัฒนาทำให้หมู่บ้านดอนมันได้รับรางวัลหมู่บ้านนำแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “การสร้างเสริมสุขภาพ” ภายใต้โครงการหมู่บ้านสร้างเสริมสุขภาพตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านดอนมัน หมู่ 13 ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการวางแผนพัฒนาและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งสมาชิกของหมู่บ้านได้มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมร่วมกันหลายกิจกรรม เช่น ความรู้ด้านการเพาะเห็ดบรรจุถุงพลาสติกแบบครบวงจรและความรู้ด้านการเกษตรอื่น ๆ เช่น เกษตรผสมผสาน ไร่นาสวนผสม ปลุกพืชสวนครัวปลอดสารพิษ และการเพาะพันธุ์กบนอกฤดู เป็นต้น นอกจากนี้ยังประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของหมู่บ้าน เช่น การจัดงานวันสงกรานต์ การรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ การทำบุญเลี้ยงบ้าน เพื่ออนุรักษ์และรักษาวัฒนธรรมของหมู่บ้าน ความสามัคคีที่เกิดขึ้นทำให้หมู่บ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่พอเพียง เกื้อกูล และยั่งยืน

ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: บ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำผลงานวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทาง เป็นองค์ความรู้ ในการพัฒนาชุมชน สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: บ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: บ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 14,862 คน (สำนักทะเบียน เทศบาลตำบลขามเรียง, 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ การนำประชากร จำนวน 14,862 คน มาหาค่าโดยวิธีการหากลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973: 727 อ้างถึงใน รุ่งสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551: 70) คำนวณได้ 389.51 คน เพื่อให้การวิจัยสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 390 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป โดยเป็นด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ คือ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ และ 5) รายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจ คือ 1) เทคโนโลยี 2) เศรษฐกิจ 3) ทรัพยากรธรรมชาติ 4) จิตใจ 5) สังคม วัฒนธรรม 6) ผู้นำหมู่บ้าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง คือ 1) การลดรายจ่าย 2) การเพิ่มรายได้ 3) การประหยัด 4) การเรียนรู้ 5) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6) การเอื้ออาทรต่อกัน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: บ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	134	34.4
หญิง	256	65.6
รวม	390	100.0
2. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	2	.5
ประถมศึกษา	191	49.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	71	18.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย	83	21.3
อนุปริญญา/ปวส.	15	3.8
ปริญญาตรี	28	7.2
รวม	390	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยช่วงเพศ และจำแนกเป็นเพศหญิง จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 65.6 และเพศหญิง จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 ระดับการศึกษา โดยจำแนกตามเกณฑ์การศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 ปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และ คนที่ไม่ได้เรียน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ .5

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านดอนมัน ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม

ความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านเทคโนโลยี	3.10	0.29	ปานกลาง	5
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.09	0.26	ปานกลาง	6
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	3.59	0.45	มาก	2
4. ด้านจิตใจ	3.59	0.45	มาก	1
5. ด้านสังคม วัฒนธรรม	3.40	0.51	ปานกลาง	3
6. ด้านผู้นำหมู่บ้าน	3.16	0.47	ปานกลาง	4
รวม	3.32	0.27	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านดอนมัน ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.59$) และด้านทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.59$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านสังคมวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.40$) ด้านผู้นำหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.16$) ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.10$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.09$) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: บ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 65.6 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 มีช่วงอายุระหว่าง 21 ถึง 30 ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ระดับประถมศึกษา จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 อาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพทำเกษตรกร จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้ที่ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6

2. ระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านดอนมัน ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.59$) และด้านทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.59$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านสังคม วัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.40$) ด้านผู้นำหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.16$) ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.10$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.09$)

3. ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอนมัน ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.30$) อยู่ในระดับปานกลาง 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.30$) ด้านการลดรายจ่าย ($\bar{X} = 3.19$) ด้านการเอื้ออารีต่อกัน ($\bar{X} = 3.11$) ด้านการเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.07$) และด้านการประหยัด ($\bar{X} = 3.00$)

4. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา บ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ความสัมพันธ์ทางบวกค่อนข้างสูง ($r_{xy} = .711$) และมีระดับความสัมพันธ์โดยรวมอยู่ที่ .071** - .610 มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวกค่อนข้างสูง อย่างมีนัยทางสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันสูงสุดหนึ่งอันดับ ได้แก่ ปัจจัยความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม วัฒนธรรม (X_5) กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Y_6) มีความสัมพันธ์ทางบวกสูง ($r_{xy} = 0.610$)

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: บ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.59$) และด้านทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.16$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านสังคม วัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.40$) ด้านผู้นำหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.16$) ($\bar{X} = 3.16$) ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.10$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.09$) ตามลำดับ

2. ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอนมัน ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.30$) อยู่ในระดับปานกลาง 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.30$) ด้านการลดรายจ่าย ($\bar{X} = 3.19$) ด้านการเอื้ออารีต่อกัน ($\bar{X} = 3.11$) ด้านการเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.07$) และด้านการประหยัด ($\bar{X} = 3.00$) ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: บ้านดอนมัน หมู่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ความสัมพันธ์ทางบวกค่อนข้างสูง ($r_{xy} = 0.711$) อย่างมีนัยทางสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอภิปรายได้ว่า หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านดอนมัน มีปัจจัยความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเกิดจากการที่ผู้นำหมู่บ้านมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีจิตสำนึกในการรักและผูกพันต่อหมู่บ้านให้ได้มากที่สุด เนื่องจากปัจจัยความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนผลักดันให้หมู่บ้านประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ของหมู่บ้านต่อไปในอนาคต โดยผู้นำหมู่บ้านได้มีการวางแผนทางการบริหารจัดการในการปฏิบัติงานให้ชุมชน เช่น มีการจัดอบรมและพัฒนาประชากรในชุมชน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงาน มีการปลูกจิตสำนึกที่ดีให้กับประชากรในหมู่บ้านให้ตั้งมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริต การเป็นผู้ให้ คิดถึงประโยชน์ส่วนร่วมและชุมชนเป็นสำคัญ เป็นต้น และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชากรในหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้านมีการศึกษาแนวทางแผนพัฒนาของหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดและพัฒนาระบบบริหารและการจัดการด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการประหยัดค่าน้ำ และมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหมู่บ้าน โดยมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหมู่บ้านร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2549: ออนไลน์) ได้อธิบายถึง เนื้อหาสรุปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการสรุปเนื้อหาปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง มีนักวิชาการหลายส่วนงาน เช่นนักวิชาการจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันแปลนิยามออกมาเป็นสัญลักษณ์ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ จัดจำและนำไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ปัจจัยด้านผู้นำหมู่บ้าน ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงผลการปฏิบัติการในแต่ละปัจจัยที่แตกต่างกัน ซึ่งจะแนวทางที่ชุมชนควรได้นำไปพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงานการส่งไปอบรมในด้านต่าง ๆ การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของผู้นำก่อให้เกิดวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อที่ผู้นำหมู่บ้านจะได้นำองค์ความรู้มาพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

1.2 ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ควรส่งเสริมให้หมู่บ้านมีการนำอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นเทคโนโลยีภูมิปัญญาชาวบ้าน เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ให้เกิดประโยชน์และควรมีการพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นเทคโนโลยีภูมิปัญญาพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อลดค่าใช้จ่ายและลดเวลาการทำงาน

1.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ควรส่งเสริมให้ครัวเรือนในหมู่บ้านมีรายได้ที่มั่นคงจากการประกอบอาชีพอย่างสม่ำเสมอส่งเสริมด้านการออมจากรายได้หลักและรายได้เสริมและควรแนะนำความรู้หรือจัดอบรมให้สมาชิกในหมู่บ้านมีการประกอบอาชีพเสริมมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านอื่น ๆ โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาในด้านการพัฒนา การมีส่วนร่วม การดำเนินงานหรือประเด็นอื่น ๆ ที่เหมาะสม

2.2 ควรศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับแผนพัฒนาหมู่บ้านและปัจจัยที่ทำให้หมู่บ้านประสบความสำเร็จในหมู่บ้านอื่น ๆ ด้วย

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการปรับใช้เศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เพื่อจะได้มีแนวทางที่เหมาะสมชัดเจน และเป็นรูปธรรมที่สามารถนำไปใช้ให้เป็นแบบอย่างและปฏิบัติได้จริง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยในรายวิชาปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาริช ราศรี กรรมการที่ปรึกษาพัฒนานิพนธ์หลัก ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มกำลัง และได้ให้กำลังใจตลอดมาตั้งแต่ต้นจนพัฒนานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบพัฒนานิพนธ์ทุกท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำชี้แนะ และให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ โดยผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขพัฒนานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างและเนื้อหา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม และความถูกต้องของแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ทนต์ศักดิ์ ปัดสินธุ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและการวัดผล และประเมินผลการศึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบเครื่องมือ

ขอขอบคุณ ดร.สิปปีย์ ชยานุสาสนี จันทรดอน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อความที่ใช้

ท้ายสุดนี้ ประโยชน์และคุณค่าจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยบูชาพระคุณ บิดา มารดา บุรพอาจารย์ ญาติพี่น้อง และผู้มีพระคุณทุกท่าน หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขออภัยด้วยความเคารพและหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่นำไปศึกษาในโอกาสต่อไป ผู้วิจัยขอความดีทั้งหมดแก่ทุกท่านที่กล่าวมาด้วยความจริงใจ

เอกสารอ้างอิง

- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2549). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร**. สืบค้นออนไลน์จาก [http:// www.rdpb.go.th/RDPB/front/WhatsSufficiencyEconomy.aspx](http://www.rdpb.go.th/RDPB/front/WhatsSufficiencyEconomy.aspx) (5 กุมภาพันธ์ 2560)
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 1 มหาสารคาม: ฝ่ายผลิตเอกสาร และตำรา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานทะเบียน เทศบาลตำบลขามเรียง. (2560). **ข้อมูลทะเบียนราษฎรประชากรเขตพื้นที่เทศบาลขามเรียง**. เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม.

การพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

The Development of the Environmental Education Camping In Environmental
Conservation for Undergraduate Students at Rajabhat Maha Sarakham University.

ทณงศักดิ์ ปัตสินธุ์
Thanongsak Patsin

อาจารย์หลักสูตรสาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
E-mail: mathed@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 2) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ และทัศนคติ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ 3) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คู่มือกิจกรรม แบบทดสอบความรู้ แบบวัดทัศนคติ และแบบวัดการมีส่วนร่วม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Paired t – test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการวิจัยพบว่า หลังจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา เยาวชนมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ และทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีส่วนร่วมกิจกรรมค่ายเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา, สิ่งแวดล้อมศึกษา, การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

Abstract

The objectives of this study were to 1) development of the environmental education camping In environmental conservation for undergraduate students, 2) to study and compare the knowledge and attitude before and after the environmental education camping In environmental conservation, 3) after the activities and to study the participation in the environmental education camping In environmental conservation. The samples were 23 students' of Rajabhat Maha Sarakham University in the 2559 academic year. The tools used in the research including activity manual, knowledge test, attitudes test and participation measurement. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and Paired t - test at significant level .05. The result showed that After camp activities for conserve environment by using the process of environmental education, the youths had mean score of knowledge and attitude toward environmental conservation at more than before the activities at statistical significantly level .05. And they had participation in youths camp activities for environmental conservation at the most level.

Keywords: Environmental Education Camping, Environmental Education, Environmental Conservation

บทนำ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนชีวิตที่พึ่งพาและเกื้อกูลกับธรรมชาติอย่างพอเพียงในอดีตที่ผ่านมา ไม่ก่อให้เกิดปัญหาหลากหลายต่างจากปัจจุบันที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ทั้งในด้านป่าไม้ ดิน น้ำและแร่ธาตุต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบเพื่อการผลิตทั้งในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมมีอัตราการพัฒนาและขยายตัวสูงอย่างต่อเนื่อง ผลจากการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยการขยายตัวของชุมชนนำมาซึ่งปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะหลายประการ อาทิ สภาวะโลกร้อน เรือนกระจก ภาวะแห้งแล้ง อุทกภัย น้ำเสีย มลภาวะอากาศ ปัญหาขยะและสารพิษตกค้าง เป็นต้น สาเหตุหลักของการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติมาจากการพัฒนาประเทศที่มุ่งสร้างความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติแห่งชาติ ฉบับที่ 11 2554 - 2555) ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอัตราการเพิ่มของประชากร พฤติกรรมการบริโภคความโลภของมนุษย์ ความไม่รู้ไม่เข้าใจการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้องเหมาะสมส่งผลให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมนำไปสู่ความเสียหายต่อธรรมชาติและย้อนกลับมากระทบตัวมนุษย์เองในที่สุด ซึ่งเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจความตระหนักและความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมุ่งเน้นให้ความรู้ความเข้าใจ รวมไปถึงการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกให้เกิดความตระหนักและการมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว หากทุกคนได้เรียนรู้และตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเปลี่ยนแปลงแนวคิดที่ว่าวิกฤติสิ่งแวดล้อมไม่ใช่เรื่องของคนอื่นหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบ หากแต่เป็นเรื่องของทุกคนที่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2551: 21)

การจัดการศึกษาทางด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากจะจัดการศึกษาตามแนวคิดของสิ่งแวดล้อมศึกษาดังกล่าวแล้ว ในปัจจุบันยังมีการจัดการศึกษาในอีกแนวคิดหนึ่งที่เรียกว่า การศึกษาสิ่งแวดล้อม (Environmental Study) ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้ Neal และ Palmer (1990: 9) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษาสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเรียนรู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะที่เฉพาะเจาะจงและ ชั่วลจธ สมละออ (2550: 57) ได้ให้ความหมายสิ่งแวดล้อมศึกษาไว้ว่า สิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้บุคคลเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและมีทักษะในการข้ปัญหาและสาเหตุเกิดเจตคติที่ดีในการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมหาแนวทางพร้อมทั้งลงมือปฏิบัติให้ถูกต้องเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ดังนั้น สิ่งแวดล้อมศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ประสบการณ์ที่เป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรมทางด้านชีวภาพและกายภาพเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งพัฒนาทักษะ เจตคติ และพฤติกรรม และค่านิยมอันพึงตระหนักในคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และรับผิดชอบต่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ เพื่อนำไปสู่การดำรงชีวิตที่มีคุณภาพการเรียนรู้ในห้องเรียนทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง ซึ่งกระบวนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรแนวทางหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยการนำนักเรียนมาอยู่ร่วมกันและกำหนดเวลาให้มีการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ทางสิ่งแวดล้อมร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้โดยนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติมีผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์ตรงให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมพัฒนาทักษะและเจตคติเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงเรื่องสิ่งแวดล้อม ปัญหา และผลกระทบของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ นอกจากนี้ ยังทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานทั้งเป็นรายบุคคลและรวมกันเป็นกลุ่มฝึกให้มีมนุษย์สัมพันธ์มีระเบียบวินัยใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตลอดจนมีความสามัคคีในหมู่คณะการจัดกิจกรรมค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการสอนที่ให้นักเรียนเห็นสภาพปัญหาและลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งให้ประโยชน์แก่นักเรียนในด้านความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะ ความตระหนัก และส่งเสริมประสบการณ์โดยตรงให้กับนักเรียนมองเห็นภาพที่แท้จริงของปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อที่ว่า การเรียนจะเกิดด้วยการกระทำ ประสบการณ์เบื้องต้นของเด็กควรเป็นประสบการณ์ในสถานการณ์จริง และการจัดประสบการณ์ให้เด็กควรเป็นประสบการณ์ตรง เพื่อที่จะเป็นรากฐานที่จะสร้างความเข้าใจอย่างแท้จริงความรู้ที่เกิดจากการค้นพบนั้นจะเป็นความรู้ที่จำได้นาน ดังนั้น การเรียนรู้ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอต่อองค์การปฏิบัติการภาคสนามในค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยนักเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขปัญหสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยได้มองเห็นถึงปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งเกิดจากการที่มนุษย์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อตอบสนองความต้องการที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดของมนุษย์เองและใช้อย่างขาดจิตสำนึก เพราะยังขาดความรู้และทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและวนอุทยานโกสัมพี อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่กำลังสำคัญในการพัฒนา

ประเทศชาติต่อไปในอนาคต ซึ่งกำลังดำเนินชีวิตไปพร้อมกับการพัฒนาของเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วยิ่งถือค่านิยมสมัยใหม่แต่ไม่ได้มองกลับมาดูว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่นั้นกำลังเสื่อมโทรมลง ผู้วิจัยมองว่ารูปแบบการเข้าค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และเจตคติ (Attitude) ของนักศึกษาอันจะช่วยปรับปรุงให้ปฏิบัติการการเข้าค่ายให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (ชูชัย สมितिโกร, 2548: 5 อ้างถึงใน Glodstein, 1993) ทั้งนี้เพราะรูปแบบการเข้าค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี จะมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ เนื่องจากเป็นกรรมวิธีที่จัดขึ้นในระยะเวลาอันสั้น ภายใต้งบประมาณจำกัดและเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์เฉพาะหัวข้อที่ต้องการโดยไม่เสียระยะเวลาในการเรียนรู้มาก (ชูชัย สมितिโกร, 2548: 5 อ้างถึงใน Johnson, 1976)

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า รูปแบบกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ที่ดีและเหมาะสมจะสามารถช่วยแก้ปัญหาทรัพยากรป่าไม้ได้วิธีหนึ่ง ซึ่งรูปแบบกิจกรรมค่ายมีหลายรูปแบบ เช่น รูปแบบกิจกรรมค่ายของ ILO: International Labor Organization (Technonet Asia, 1984: 43) ได้เสนอรูปแบบออกเป็น 7 ขั้นตอน คือ 1) การหาความต้องการเข้าค่าย 2) การกำหนดวัตถุประสงค์การเข้าค่าย 3) การออกแบบกิจกรรมค่าย 4) การเลือกเทคนิคที่ใช้ในกิจกรรม 5) การออกแบบวิธีประเมินผล 6) การเข้าค่าย และ 7) การประเมินผลกิจกรรมรูปแบบของกิจกรรม Stredwick (2000: 316) ได้จำแนกรูปแบบกิจกรรมออกเป็น 4 ส่วนดังนี้ 1) การศึกษาความต้องการเข้าค่าย 2) การออกแบบกิจกรรมค่าย 3) การเข้าค่ายและ 4) การประเมินผลการเข้าค่าย ดังนั้นการพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ให้มีความรู้ ความตระหนักและมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่เหมาะสมเป็นเรื่องที่สามารถดำเนินการได้ เพื่อให้การดำเนินการพัฒนารูปแบบกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับเยาวชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัย จึงได้ศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการให้ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ให้กับนักศึกษาปริญญาตรี โดยได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ วิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สังเคราะห์การพัฒนารูปแบบกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา พัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นมาใหม่ ให้มีความเหมาะสมแล้วนำมาพัฒนารูปแบบกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อเสริมสร้างให้เยาวชนมีความรู้เกิดความตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมและประสบการณ์ตรงจากกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ และทัศนคติ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 23 คน

2. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้กลุ่มเป้าหมาย 1 กลุ่มเป็นกลุ่มทดลอง (One Group Pretest - Posttest Design) เปรียบเทียบความรู้และทัศนคติก่อนและหลังการจัดกิจกรรม (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 109)

ตารางที่ 1 แผนการวิจัย One Group Pretest - Posttest Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อนจัดกิจกรรม	ทดลอง	ทดสอบหลังจัดกิจกรรม
E	O ₁	X	O ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนการวิจัย

- E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental group)
 O₁ แทน การทดสอบก่อนกิจกรรม (Pre - test)
 O₂ แทน การทดสอบหลังกิจกรรม (Post - test)
 X แทน การพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมและเครื่องมือในการวัดและประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ คู่มือกิจกรรม การพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.2 เครื่องมือในการวัดและประเมินผล

- 1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
- 2) แบบวัดทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
- 3) แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

4.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- 1) ค่าความถี่ (Frequency)
- 2) ร้อยละ (Percentage)
- 3) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
- 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

4.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ Paired t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 23 คน ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม นำมาหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความสอดคล้องของคู่มือจัดกิจกรรมแบบทดสอบความรู้ แบบวัดทัศนคติและแบบวัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งผลการหาคุณภาพของคู่มือกิจกรรม พบว่า ค่า IOC ของคู่มือทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป และผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือกิจกรรม พบว่า ทุกข้อมีค่ามากกว่า 3.51 ขึ้นไป

2. การศึกษาเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติต่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

ด้าน	ก่อนจัดกิจกรรม (n = 23)		ระดับ ความรู้	ก่อนจัดกิจกรรม (n = 23)		ระดับ ความรู้	t	p
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.			
ความรู้ (คะแนน 30)	20.50 (70.70%)	0.85	มาก	26.95 (91.97%)	0.52	มากที่สุด	-12.75	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักศึกษา ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้ เท่ากับ 20.50 คะแนน ซึ่งมีความรู้อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 70.70 และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้ เท่ากับ 26.95 คะแนน ซึ่งมีความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.97 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้หลังการจัดกิจกรรมมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการพัฒนา กิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีผลทำให้เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

ด้าน	ก่อนจัดกิจกรรม (n = 23)		ระดับ ความ คิดเห็น	ก่อนจัดกิจกรรม (n = 23)		ระดับ ความ คิดเห็น	t	p
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.			
ทัศนคติ (คะแนน 5)	3.42	0.56	ไม่แน่ใจ	4.75	0.49	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	-63.65	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า การจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักศึกษา ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนจัดกิจกรรม เท่ากับ 3.42 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับไม่แน่ใจ และหลังเข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เท่ากับ 4.75 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการจัดกิจกรรมมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีผลทำให้นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ข้อ	การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1	มีส่วนร่วมในพิธีเปิดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.73	0.47	มากที่สุด
2	มีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการก่อนเข้ารับฟังบรรยายจากฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ	4.66	0.53	มากที่สุด
3	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมฐานการเรียนรู้เรื่องทรัพยากรดินและการอนุรักษ์	4.70	0.50	มากที่สุด
4	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมฐานการเรียนรู้เรื่องทรัพยากรน้ำและการอนุรักษ์	4.70	0.50	มากที่สุด

5	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมฐานการเรียนรู้เรื่อง ทรัพยากรป่าไม้และการอนุรักษ์	4.66	0.53	มากที่สุด
6	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมฐานการเรียนรู้เรื่อง ทรัพยากรสัตว์ป่าและการอนุรักษ์	4.63	0.54	มากที่สุด
7	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมฐานการเรียนรู้เรื่อง ทรัพยากรพลังงานและการอนุรักษ์	4.66	0.53	มากที่สุด
8	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในแต่ละฐาน	4.66	0.53	มากที่สุด
9	มีส่วนร่วมในการซักถามข้อสงสัยกับวิทยากร	4.63	0.54	มากที่สุด
10	มีส่วนร่วมในการเข้ารับฟังการบรรยายจาก เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยพืชท้องถิ่น	4.66	0.53	มากที่สุด
11	มีส่วนร่วมในการเข้ารับฟังการบรรยายจาก เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน	4.63	0.54	มากที่สุด
12	มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ร่วมค่าย	4.63	0.54	มากที่สุด
13	มีส่วนร่วมในการแสดงละครสั้นเกี่ยวกับการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.66	0.53	มากที่สุด
14	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิด ที่ได้จากการชมละครสั้น	4.66	0.53	มากที่สุด
15	มีส่วนร่วมในกิจกรรมร้องเพื่อเป็นการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมค่าย	4.63	0.54	มากที่สุด
16	มีส่วนร่วมในการสรุปงานหลังทำกิจกรรม	4.70	0.50	มากที่สุด
17	มีส่วนร่วมในการแสดงความรู้สึกต่อกิจกรรมค่าย เยาวชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.63	0.54	มากที่สุด
18	มีส่วนร่วมในพิธีปิดกิจกรรมค่ายเยาวชนอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	4.66	0.53	มากที่สุด
19	มีส่วนร่วมในการทำความสะอาดสถานที่จัด กิจกรรมหลังพิธีปิดกิจกรรม	4.66	0.53	มากที่สุด
20	มีส่วนร่วมในการช่วยกิจกรรมค่ายให้เสร็จลุล่วงไป ด้วยดี	4.63	0.54	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.66	0.53	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่านักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 23 คน มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อม ศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เท่ากับ 4.66 ซึ่งมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 23 คน ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม นำมาหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความสอดคล้อง ของคู่มือจัดกิจกรรม แบบทดสอบความรู้ แบบวัดทัศนคติ และแบบวัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งผลการหาคุณภาพของคู่มือกิจกรรม พบว่า ค่า IOC ของคู่มือทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป และผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือกิจกรรม พบว่า ทุกข้อมีค่ามากกว่า

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.51 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีความตรงตามเนื้อหาสาระสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ และเครื่องมือในการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย แบบทดสอบความรู้ แบบสอบถามทัศนคติ และแบบวัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผู้วิจัยบันทึกผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านในแต่ละหัวข้อ โดยการพิจารณาแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แบบสอบถามทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และแบบวัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่า ค่า IOC ของแบบทดสอบทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าคำถามทุกข้อมีความตรงตามเนื้อหาสาระสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

2. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบในด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักศึกษา ก่อนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 20.50$) คิดเป็นร้อยละ 70.70 และหลังเข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 26.95$) คิดเป็นร้อยละ 91.97 เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการจัดกิจกรรมมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีผลทำให้เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เพิ่มมากขึ้น

3. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบในด้านทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักศึกษา ก่อนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านทัศนคติ ซึ่งอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.43$) และหลังเข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านทัศนคติ ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.75$) และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการจัดกิจกรรมมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีผลทำให้เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

4. ผลการศึกษากิจกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 23 คน มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$) แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งนำไปสู่การอยู่ร่วมกันของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

การอภิปรายผล

การพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 23 คน ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม นำมาหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความสอดคล้องของคู่มือจัดกิจกรรม แบบทดสอบความรู้ แบบวัดทัศนคติ และแบบวัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งผลการหาคุณภาพของคู่มือกิจกรรม พบว่า ค่า IOC ของคู่มือทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป และผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือกิจกรรม พบว่า ทุกข้อมีค่ามากกว่า 3.51 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีความตรงตามเนื้อหาสาระสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ และทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและนำไปเป็นแนวทางในเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมสู่สังคมชุมชน ซึ่งกระบวนการทางสิ่งแวดล้อมศึกษาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสิ่งแวดล้อมศึกษาของ เกษม จันทรแก้ว (2552 : 2) ให้ความหมายว่า สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นกระบวนการเป็นกระบวนการให้ความรู้อย่างมีระบบและแบบแผนในการพัฒนาทักษะ ทัศนคติ และประสบการณ์ ทำให้เกิดแนวคิดในการคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาได้

2. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบในด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักศึกษา ก่อนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 20.50$) คิดเป็นร้อยละ 70.70 และหลังเข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 26.95$) คิดเป็นร้อยละ 91.97 เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการจัดกิจกรรมมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการพัฒนากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีผลทำให้เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่ใช้ใน

การจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ของ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2544: 18) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า เป็นพฤติกรรมเบื้องต้นซึ่งผู้เรียนจำได้ อาจโดยการนึกได้หรือโดยการมองเห็นได้จนจำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับการจำกัดความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎีกฎโครงสร้าง วิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้เป็นต้น

3. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบในด้านทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยในด้านทัศนคติ ซึ่งอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.43$) และหลังเข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านทัศนคติ ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.75$) และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการจัดกิจกรรมมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีผลทำให้เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติของ มัลชูร์ตัน วิรัชวงศ์ (2542: 25) การเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการอบรมสั่งสอนทำให้เกิดการรวบรวมและสะสมประสบการณ์โดยประสบการณ์ทางตรงของแต่ละบุคคล และเกิดจากสิ่งเร้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลเกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ และเหตุการณ์ประทับใจที่แล่นมาหลาย ๆ ครั้ง จะทำให้เกิดการสะสมประสบการณ์ซึ่งนำไปสู่การเกิดทัศนคติสามารถเกิดขึ้นได้หากได้รับเหตุการณ์เพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง จนทำให้เกิดความประทับใจในทางบวก คือ ความรู้สึกชอบหรือความรู้สึกลบ คือ ความรู้สึกไม่ชอบต่อสิ่งนั้น การยอมรับเอาแบบทัศนคติของผู้เห็นอกว่มาเป็นของตนเกิดจากบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลหรือเกิดจากอิทธิพลของสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้เกิดความเข้าใจและอารมณ์ซึ่งนำไปสู่การชักจูงในทางปฏิบัติ

4. ผลการศึกษากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 23 คน มีคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$) แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งนำไปสู่การอยู่ร่วมกันของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืนซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Gustavo (1992: 4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมโดยทั่วไปเป็นที่เข้าใจว่า หมายถึง การเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนร่วมรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่าง แต่ต่อมาความหมายของการมีส่วนร่วมมีความชัดเจนและเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการในการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบของแต่ละบุคคลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 นำรูปแบบกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษา เพื่อเป็นการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1.2 รูปแบบกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ของกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นต่าง ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพอากาศก่อนกำหนดวันในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการดำเนินกิจกรรมและเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่

2.2 ควรนำรายละเอียดรูปแบบการจัดกิจกรรมของแต่ละกิจกรรมไปปรึกษาทำความเข้าใจกับวิทยากรล่วงหน้า เพื่อให้วิทยากรสามารถกำหนดรายละเอียดเนื้อหาของกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมและเวลาในการทำกิจกรรม

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากบุคลากรหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สนับสนุนทุนประเภทงานวิจัยตามพันธกิจและอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ขอขอบคุณอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ กระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณนักศึกษาศาสาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทุกคนที่ให้ข้อมูลที่เป็น

ประโยชน์กับงานวิจัยฉบับนี้ กระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ประโยชน์และคุณค่าจากงานวิจัยนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา-มารดา ครู-อาจารย์ ที่มีส่วนให้ชีวิตและปัญญาแก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2551). **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: ส่วนผลิตและเผยแพร่กองส่งเสริมและเผยแพร่.
- เกษม จันทรแก้ว. (2552). **วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชูชัย สมธิโก. (2548). **การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร พิมพ์ครั้งที่ 4**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชวัลสร สมละออ. (2550). **การใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อประหยัดพลังงานไฟฟ้าน้ำใช้และลดปริมาณมูลฝอยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาโรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน สำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญา วท.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 พิมพ์ครั้งที่ 5**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2544). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาด 100 ปี สามชุก ตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- มัณชรัตน์ วิรัชวงศ์. (2542). **การประเมินผลโครงการคัดแยกมูลฝอยและการนำกลับมาใช้ใหม่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล
- Gustavo, W. (1992). **Community Participation Proceeding**. Columbia: Habinet.
- Stredwick. (2000). **Human Resource Management**. Oxford: Butteworth-Heinemann.

บทความวิชาการ

**ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชนบนพื้นฐานของหลักนิติรัฐ**
The relationship between state power and politics participation
On the basis of the state law principles.

ศุภวิชญ์ โรมแพน
Suphawit Rompan

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
E-mail: Suphawit2519@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้ ต้องการนำเสนอถึงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนบนพื้นฐานของหลักนิติรัฐในช่วงสมัยที่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย (การปฏิวัติสยาม พ.ศ.2475) เป็นต้นมา แม้ความเป็นประชาธิปไตยในประเทศไทยจะล้มลุกคลุกคลานหรือถูกมองว่าเป็นประชาธิปไตยแบบครึ่งใบ อันเนื่องมาจากการรัฐประหารเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งจนส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันจนกลายเป็นชนวนหรือปัญหาเรื้อรังมาอย่างยาวนาน หรือบางครั้งประชาชนก็เป็นเครื่องมือให้กับกลุ่มนักการเมืองที่เสียผลประโยชน์ทางการเมือง แล้วมารวมกลุ่มหรือหาเครือข่ายให้ประชาชนมีการต่อต้านและเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของตนเองจนเกิดการประท้วงและขับไล่รัฐบาล ดังนั้น เมื่อสังคมไทยเกิดความขัดแย้งทางความคิดและเกิดปัญหามากมาย ประชาชนทุกคนควรยึดหลักประชาธิปไตยบนฐานนิติรัฐ เช่น การมีส่วนร่วม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความเสมอภาค มีหลักธรรมาภิบาล หลักนิติรัฐ และหลักนิติธรรม มีวัฒนธรรมที่ดีต่อกัน มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มุ่งสร้างสรรค์ในแนวทางที่เป็นประชาธิปไตยที่จะทำให้สังคมเกิดสันติสุข ตลอดจน การสร้างความเข้าใจและทำให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในทางการเมือง จึงเป็นสิ่งที่ประชาชนไม่ควรมองข้าม เพราะเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่สามารถแสดงออกในการสนับสนุนหรือคัดค้านการทำงานของฝ่ายบริหารประเทศ เพื่อช่วยบริหารบ้านเมืองและคอยตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองให้ประพฤติและปฏิบัติงานอยู่ในกรอบของกฎหมายบ้านเมือง เพื่อความผาสุกและความมีสิทธิเสมอภาคในการอยู่ร่วมกัน

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, อำนาจรัฐ, การมีส่วนร่วมทางการเมือง

Abstract

This article To present the relationship between state power and Politics Participation of the people on the basis of the rule of law in the period when Thailand changed from absolute monarchy to democracy. (The Siamese Revolution, 1932) even though democracy in Thailand is torn or semi-democratic. As a consequence of the coup often occurs, it affects the domestic, economic, social and Politics problems. The conflict between the people and the state has a different opinion to become a problem or problem. Chronic for a long time. Or sometimes the public is a tool for politicians who lose Politics benefits. Then come to the group or find the network to the people to resist and claim their rights to freedom until the protest and evict the government. So when Thai society has many conflicts of ideas and problems. Every citizen should base on democratic principles, such as participation, discipline, responsibility. Equality There are good governance principles, the rule of law and the rule of law. Have a

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

good culture. The benefits are greater than personal benefits. To create in a democratic way to make peaceful society as well as to build understanding and make people take part and participate in politics. It is something that people should not overlook. It is a rightful expression that can be expressed in support or opposition to the work of the administration. To help manage the country and monitor the work of politicians to behave and work within the framework of the law. For the well-being and equality of the coexistence.

Keywords: Relationship, State Power, Politics Participation

บทนำ

ตลอดระยะเวลาหลายทศวรรษที่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย (การปฏิวัติสยาม พ.ศ.2475) เป็นต้นมา แม้ความเป็นประชาธิปไตยในประเทศไทยจะล้มลุกคลุกคลานหรือถูกมองว่าเป็นประชาธิปไตยแบบครึ่งใบ อันเนื่องมาจากการรัฐประหารกันอยู่บ่อยครั้งหรือมุมมองหลายท่านมองว่าเกิดจากกลุ่มรัฐบาลหรือนักการเมืองเองที่มีการทุจริตคอร์รัปชันจนส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐ ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันจนกลายเป็นชนวนหรือปัญหาเรื้อรังมาอย่างยาวนาน หรือบางครั้งประชาชนก็เป็นเครื่องมือให้กับกลุ่มนักการเมืองที่เสียผลประโยชน์ทางการเมืองแล้วมารวมกลุ่มหรือหาเครือข่ายให้ประชาชนมีการต่อต้านและเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของตนเองจนเกิดการประท้วงและขับไล่รัฐบาล ผลกระทบที่ตามมาคือระบบเศรษฐกิจตกต่ำ คนว่างงาน การศึกษาไม่ได้รับการพัฒนา ทุกปัญหาตามที่กล่าวมานี้เกิดจากความขัดแย้งขององค์กรภายในประเทศ มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดมากมายเพื่อเสนอทางออกให้กับประเทศหวังให้ประเทศสามารถขับเคลื่อนไปได้ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่ด้อยพัฒนามาก ๆ หรือสังคมที่เริ่มเรืองรองด้วยอารยธรรมสมัยใหม่ ๆ เรื่อยไปจนถึงสังคมที่เจริญก้าวหน้าและทรงพลังต่างก็มีคนอยู่สองชนชั้นด้วยกัน คือ ชนชั้นผู้ปกครองและชนชั้นผู้ถูกปกครอง ชนชั้นผู้ปกครองนั้นมีจำนวนไม่มากเป็นผู้บริหารรัฐ เป็นผู้ที่มีอำนาจ มีความเด็ดขาดผูกขาดอำนาจทางการเมือง มีบิรวาร มีงบประมาณในการบริหารหรือสั่งการได้อย่างเบ็ดเสร็จ ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มต่าง ๆ มากมาย และเสวยสุขจากอำนาจเหล่านั้น ในขณะที่เดียวกันอีกชนชั้นหนึ่ง คือ ชนชั้นผู้ถูกปกครองมีจำนวนมากกว่าและถูกควบคุมโดยชนกลุ่มแรกซึ่งมีการออกกฎหมาย มีการออกข้อบังคับต่าง ๆ มาเพื่อใช้ในการควบคุมให้สังคมต้องปฏิบัติตามหรือออกมาเพื่อที่จะทำลายกลุ่มนักการเมืองด้วยกัน ในอำนาจต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาส่วนมากเพื่อใช้ในการปกครองให้ชนชั้นผู้ถูกปกครองต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดและการใช้อำนาจในแต่ละครั้งผู้ปกครองถือว่าตนได้ใช้อำนาจนั้นอย่างมีความชอบธรรม แม้บางครั้งการใช้อำนาจนั้นจะไม่ถูกต้องก็ตาม ผู้ปกครองก็คิดเสมอว่าตนได้ใช้อำนาจอย่างถูกต้องแล้ว

ในการเมืองการปกครองของไทย ก็เช่นเดียวกัน ทุกยุคทุกสมัยชนชั้นผู้ปกครองมีการผลัดเปลี่ยนกันเข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองการปกครอง มีการปฏิวัติหรือรัฐประหาร หรือมีการสร้างกลุ่มเครือข่ายกลุ่มองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและพยายามที่จะหากกลุ่มมวลชน เพื่อที่จะเป็นเครื่องมือให้กับตนเอง ผลกระทบที่ตามมาคือ ชนชั้นผู้อยู่ใต้การปกครองได้รับผลกระทบมากมายอันเกิดจากการกระทำนั้น เช่น เกิดการล้มตาย เกิดความขัดแย้งแตกแยก และบางครั้งก็เกิดการจับกุมหรือดำเนินคดีทางอาญาตามกฎหมาย เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจเกิดความแตกแยกทางความคิด ซึ่งล้วนเกิดจากมูลเหตุของการขัดแย้งทางความคิดของคนไทยด้วยกันทั้งสิ้นถึงกระนั้น ประเทศไทยก็สามารถผ่านวิกฤตต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีทุกยุคสมัยต่างผลัดเปลี่ยนเวียนกันเข้าไปบริหารประเทศโดยผ่านการเลือกตั้ง การเลือกตั้งจึงเป็นองค์ประกอบหลักของการเป็นประชาธิปไตย แน่นอนว่าแต่ละประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอาจออกแบบกฎกติกาและรูปแบบของการเลือกตั้งของตนแตกต่างกันไป แต่การเลือกตั้งเป็นสถาบันที่ขาดไม่ได้ของระบอบประชาธิปไตย (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2555: 6)

ทั้งนี้ การเลือกตั้งมีความสำคัญต่อประชาธิปไตย เพราะทำหน้าที่สะท้อนปรัชญาและหลักการที่เป็นหัวใจหลายประการของระบอบประชาธิปไตย ได้แก่

1. หลักการที่ว่าอำนาจคือของปวงชน ประชาชนจึงเป็นผู้มีสิทธิกำหนดว่าใครควรจะเป็นผู้ใช้อำนาจทางการเมืองและถอดถอนผู้ใช้อำนาจเหล่านั้นออกจากอำนาจเมื่อบริหารงานไม่เป็นที่พอใจ

2. หลักการเรื่องการมีส่วนร่วมและการแข่งขันทางการเมือง (Participation and Opposition) ซึ่งทำให้สังคมประชาธิปไตยต่างจากเผด็จการและเสรีในการขึ้นสู่อำนาจรัฐ แทนที่จะเป็นการสืบทอดผ่านทางสายเลือด ด้วยการผูกขาดแต่งตั้งกันเองในหมู่ชนชั้นนำหรือด้วยการใช้กำลังอำนาจเพื่อยึดครองอำนาจรัฐ

3. หลักการเรื่องความเสมอภาคทางการเมือง ผ่านหลักการหนึ่งคนหนึ่งเสียง สถาบันและกระบวนการเลือกตั้งให้โอกาส ในพื้นที่และให้อำนาจกับประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แม้ว่าในมิติอื่นประชาชนจะไม่มี ความเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจหรือวัฒนธรรม แต่ในกระบวนการเลือกตั้ง ทุกคนได้ใช้สิทธิทางการเมืองในฐานะพลเมืองอย่างเสมอภาคกัน การเข้าคูหาเพื่อเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นคนจนหรือคนระดับไหนก็ตามทุกคนในสังคมก็มีสิทธิมีเสียงเท่าเทียมกับคนอื่น ชาลส์สทิลลี่ (Charles Tilly) ประมาจารย์ทางด้านรัฐศาสตร์-สังคมวิทยา ได้อธิบายว่าสังคมประชาธิปไตย คือประชาธิปไตยอาจจะไม่ได้ประกันความเท่าเทียมเสมอภาคทางสังคมเศรษฐกิจหรือวัฒนธรรม แต่ประชาธิปไตยประกันไม่ให้ความแตกต่างในด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นชาติกำเนิด สีผิว เชื้อชาติ ศาสนา เพศสภาพ การศึกษา ชนชั้น มาเป็นเกณฑ์ไหนชี้ขาดการใช้สิทธิทางการเมือง (Charles Tilly อ้างในประจักษ์ ก้องกีรติ, 2555: 8) แต่ละยุคสมัยของประวัติศาสตร์การเลือกตั้งมีความเปลี่ยนแปลงไปตามกาล จากยุคที่การเลือกตั้งเป็นเพียงพิธีกรรมของชนชั้นนำข้าราชการทหารเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการครองอำนาจของตนในสมัย 2490-2516 เรื่อยมาจนถึงยุคที่ประชาธิปไตยครึ่งใบ ล่วงเข้าสู่ยุคของการเลือกตั้งในสมัยของ “ประชาธิปไตยกินได้” หลังการมีรัฐธรรมนูญฉบับ 2540 และการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นซึ่งนำไปสู่การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นในห้วงเวลาเดียวกันที่ประชาชนรู้สึกว่าการเลือกตั้งไม่ใช่แค่พิธีกรรมหรือเป็นโอกาสของการได้รายได้เพียงสองสามร้อยบาท แต่กลายเป็นเรื่องของการเลือกนโยบายที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต และการต่อรองเพื่อให้ได้มาซึ่งโครงการและทรัพยากรต่าง ๆ ในท้องถิ่น รวมถึงเชิงอุดมการณ์ของการใช้สิทธิเลือกตั้งที่ประชาชนรู้สึกว่าคุณเขามีอำนาจเพิ่มสูงขึ้น มีช่องทางในการควบคุม นักการเมืองที่เลือกไปได้มากขึ้น อำนาจในการ “เลือก” (และไม่เลือก) ตัวแทนที่ตนต้องการเป็นอำนาจหน้าที่สำคัญสำหรับคนในชนบทที่ก่อนหน้านี้ไม่เคยมีใครสนใจหรือรู้สึกว่าการเลือกตั้งหรือการทำหน้าที่สะท้อนหลักการเรื่องอำนาจคือของปวงชนและหลักการเรื่องความเสมอภาคทางการเมืองมาก่อนแต่อย่างไร เป็นต้น

ดังนั้น ในบทความวิชาการเรื่องนี้ ผู้เขียนจึงต้องการนำเสนอให้เห็นถึงภาพของความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนบนพื้นฐานของหลักนิติรัฐตั้งแต่อดีตและเชื่อมโยงมาถึงในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การสร้างความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความขัดแย้งได้อย่างสันติวิธี สืบไป

บทวิเคราะห์

การมองเห็นมิติเชิงคุณค่าของการเลือกตั้งที่สัมพันธ์กับผู้คนธรรมดาสามัญที่เป็นเจ้าของอำนาจคือประชาธิปไตยช่วยชี้ให้เห็นว่า โจทย์ของสังคมไทยไม่ได้อยู่ที่การถามว่าจะเอาหรือไม่เอาการเลือกตั้งหรือถกเถียงกันว่าจะแทนที่การเลือกตั้งด้วยการแต่งตั้งได้อย่างไร เพราะหากทำเช่นนั้น มันคือการถอยหลังเข้าคลองเพราะการเลือกตั้งคือหนทางแห่งความเป็นประชาธิปไตยที่ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน โจทย์ที่ทำหายกว่านั้นคือ จะปรับเปลี่ยนระบบและกระบวนการเลือกตั้งอย่างไรให้มีความเสรียุติธรรมเสมอภาค สุจริตเที่ยงธรรม ไม่มีการทุจริตในการเลือกตั้งและสะท้อนเจตนารมณ์คนในชาติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทำอย่างไรให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการเพิ่มอำนาจให้สามัญชนและลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายว่าการปรับปรุงแก้ไขสถาบันการเลือกตั้งจะช่วยทำให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและอยู่ร่วมกันท่ามกลางความขัดแย้งได้อย่างสันติเพื่อให้เห็นภาพของความสัมพันธ์รัฐกับประชาชนของไทยได้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจกับการเมือง

ยศ สันตสมบัติ (2544: 172) ได้กล่าวถึงอำนาจกับการเมืองไว้ว่า การเมืองในระดับพื้นฐาน คือ กระบวนการต่อสู้แย่งชิงอำนาจในการตัดสินใจเพื่อควบคุมระบบการผลิต การแบ่งปันทรัพยากร และผลประโยชน์อื่น ๆ ที่มีอยู่ในสังคม การเมืองยังเป็นกระบวนการต่อสู้เพื่อยืนยันความหมายของ “อำนาจ” รูปแบบและความชอบธรรมในการได้มาซึ่งอำนาจ การตัดสินใจกำหนดและปรับเปลี่ยน “กติกา” ของสังคม การควบคุมให้สมาชิกของสังคมกระทำตามกติกาเพื่อความเป็นระเบียบและความสงบเรียบร้อย ดังนั้น อำนาจอันชอบธรรมและวิธีการได้มาซึ่งอำนาจจะต้องมีการสะสมบารมี มีคุณงามความดีที่ปรากฏชัดแจ้ง มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำที่ชาญฉลาดที่สามารถเข้าไปช่วยคิดช่วยทำและช่วยแก้ไขปัญหามานานในเรือ่งปากท้องให้กับประชาชนได้ คือ เป็นที่พึ่งให้กับเขาได้ อำนาจเช่นนี้จะอยู่ได้นานและมั่นคง เพราะทำให้ประชาชนเคารพเกรงใจและศรัทธา หากบางคนเข้ามาเพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมือง อำนาจเช่นนี้จะอยู่ได้ไม่นานเพราะประชาชนจะไม่ให้การสนับสนุนอีกต่อไป การสร้างอำนาจจึงต้องมีความตระหนักถึงผลกระทบให้มากที่สุดและควรทำเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นพื้นฐาน อริสโตเติล ได้เสนอรูปแบบการปกครองตามอุดมการณ์ ได้แก่ รูปแบบมัชฌิมาประชาธิปไตย (Polity) เป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด มีการผ่อนสั้นผ่อนยาว (Moderate) ไม่รุนแรง มีการผ่อนปรน ลักษณะเป็นทางสายกลาง (Middle Way) มีความรู้จักพอประมาณ ไม่ใช้อำนาจรุนแรงจนเกินไป แม้จะมีการใช้อำนาจก็เป็นการใช้ธรรมเป็นอำนาจ มีคุณธรรม การปกครองแบบมัชฌิมาประชาธิปไตย จึงเป็นแบบการปกครองที่มั่นคงมีเสถียรภาพ (Stability) ดีกว่ารูปแบบการปกครองอื่น ๆ อริสโตเติล มุ่งเน้นที่ความสมดุล เป็นรูปแบบของความเป็นกลางในอุดมคติมีความรู้จักพอ ไม่ใช้อำนาจรุนแรงจนเกินขอบเขต ควรใช้อำนาจด้วยความชอบธรรม ยึดกติกา คือ กฎหมายและความเป็นประชาธิปไตยและเพื่อประโยชน์สุขของคนทุกฝ่าย ส่วนแนวคิดของโสเครตีสและเพลโต ได้กล่าวถึงนักปกครอง ไว้ดังนี้

1. นักบริหาร นักปกครอง หรือนักการเมือง ต้องเป็นคนดี มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณธรรม ความรู้ต้องคู่กับคุณธรรม

2. แม้จะมีสติปัญญาสูงส่งสักเพียงใดก็ให้ประพฤตินอบน้อมถ่อมตน (Humility) เอาไว้ไม่เป็นคนแข่งกระด้าง เพราะอวดตัวว่ามีความรู้สูงกว่าผู้อื่น หากจะแข่งก็ให้แข่งเป็นเพชร เพราะตัดกระเจกได้ หากจะอ่อนก็ให้อ่อนเป็นเส้นไหม เพราะมัดสิ่งใดได้ ถึงคราวตึงก็ควรตึง ถึงคราวหย่อนก็ควรหย่อน วางตัวพอเหมาะพอดีเดินสายกลาง เพราะแข่งเกินไปก็ก่อเวรอ่อนเกินไปก็ถูกเขาดูหมิ่น

3. ผู้ใช้อำนาจของรัฐควรใช้อำนาจ ตามกฎหมายที่ให้คามยุติธรรมปราศจากอคติ โดยมุ่งเน้นด้านความรู้คู่ด้วยคุณธรรม ในการใช้อำนาจ เพลโตและอริสโตเติล ทั้ง 2 ท่าน ให้ความสำคัญด้านกฎหมายสำหรับอริสโตเติล มุ่งไปที่การใช้อำนาจ โดยธรรม หากยังทำไม่ได้ ควรใช้ระบอบประชาธิปไตย (Democracy) เน้นประโยชน์สุขของคนทุกฝ่าย มีนักคิดอย่างเช่น ซี ไรท์ มิลล์ (C. Wright Mills) (อ้างในเดชะ สิทธิสุทธิ์, 2541: 25) ได้กล่าวถึง อำนาจทางการเมืองว่า หมายถึง อำนาจที่จะตัดสินใจและการบังคับให้เป็นไปตามการตัดสินใจนั้น ๆ ในส่วนที่มีความสำคัญต่อสังคมหรือกล่าวอีกในหนึ่งว่าผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองสามารถที่จะจัดสรรความชอบธรรม (Legitimacy) หรือสิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ตามตัวบทกฎหมายตัวอย่างของบุคคลที่มีอำนาจทางการเมืองได้แก่ นักการเมือง เช่น สมาชิกรัฐสภา คณะรัฐมนตรี เป็นต้น

ตลอดจน บุคคลอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายงานจากบุคคลเหล่านี้เป็นต้น ส่วนแนวคิดของ ฮาร์อลด์ ดี ลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) (อ้างในเดชะ สิทธิสุทธิ์, 2541: 26) ได้อธิบายอำนาจทางการเมืองว่า อำนาจสิทธิในการออกกฎหมายอำนาจกฎหมายใดสามารถทำโทษตั้งแต่ขนาดสถานเบาไปสู่สถานหนัก คือ การประหารชีวิต อำนาจคำสั่งของรัฐ หรือกฎหมายนั้นมีอำนาจบังคับ (Sanctions) ซึ่งหมายถึง บังคับในทางบวก ซึ่งเป็นการให้รางวัลหรือเป็นการเพิ่มคุณค่า (Values) และบังคับในทางลบคือการทำให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามต้องสูญเสียประโยชน์หรือคุณค่าไป ซึ่งฐานอำนาจทางการเมืองมีแหล่งที่มา 3 ทาง คือ

1. สิทธิอำนาจ (Authority) คือ สิ่งที่บุคคลหรือกลุ่มได้จากกฎเกณฑ์อันเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม มีสถาบันทางสังคมรองรับ (Legal Authority) นอกจากนั้นสิทธิอำนาจยังเป็นฐานอำนาจที่ชัดเจนที่สุดในลักษณะของตำแหน่งอย่างเป็นทางการ (Formal Position) ซึ่งจะได้รับการยอมรับการมีอำนาจเหนือทุกอย่างไม่มีข้อโต้แย้ง ผู้มีอำนาจในลักษณะความหมาย

นี้ ได้แก่ ข้าราชการในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น

2. ทรัพยากรทางวัตถุ (Material Resource) คือสิ่งที่คนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งมีมากกว่าคนอื่น ๆ เช่น เงิน ทรัพย์สิน ซึ่งเป็นสิ่งที่หายาก และเป็นสิ่งต้องการของคนในสังคมชนชั้นนำผู้ใช้อำนาจจะมีทรัพยากรทางวัตถุที่มีมากกว่าคนอื่นและจำทำการแลกเปลี่ยน หรือประโยชน์ที่จะนำมาสู่ตนเองเดียวกันชนชั้นนำจะใช้ประโยชน์อันเป็นประโยชน์ที่เห็นได้ชัด และสามารถให้ต่อแก่ผู้ยอมทำตามได้อย่างทันทีในลักษณะของการตอบโต้ได้ และประโยชน์ที่มีลักษณะเป็นวัตถุที่ตอบสนองความต้องการได้หลายอย่างมากกว่าจะมีความสำคัญจะเห็นได้ว่าประโยชน์ในแง่นี้ คือ ผลประโยชน์ทางดินเศรษฐกิจผู้ที่มีอำนาจตามความหมายที่จะใช้ทรัพยากรทางวัตถุเป็นฐานอำนาจ ได้แก่ พ่อค้า คหบดี ผู้ร่ำรวยในชุมชน ขวานานายทุน ผู้ว่าจ้างหรือนายทุนเงินกู้ เป็นต้น

3. ทรัพยากรที่ไม่ใช่วัตถุ (Non – Material Resource) คือ ทรัพยากรที่ไม่เป็นวัตถุจับต้องได้ เช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง ตำแหน่ง ความน่าเชื่อถือ ความรอบรู้ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นฐานอำนาจของชนชั้นนำในลักษณะหนึ่งซึ่งจะได้รับการยอมรับความนิยมชมชอบ ตลอดจน ความศรัทธาใคร่จากคนในชุมชนหรือในสังคมนั้น ๆ ผู้ที่มีสิทธิอำนาจในลักษณะความหมายนี้ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา ข้าราชการ ผู้สูงอายุ หัวหน้าครอบครัว เป็นต้น

นอกจากแหล่งที่มาของฐานอำนาจทางการเมืองทั้ง 3 ทางข้างต้นแล้ว ผู้ที่จะมีอำนาจทางการเมือง มีองค์ประกอบที่สำคัญอีก 2 ประการ ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีใช้วัตถุเช่นกัน คือ

1. อุดมการณ์ในระดับบุคคล อุดมการณ์จะประกอบไปด้วยค่านิยมต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ผู้ที่ต้องการมีอำนาจทางการเมืองจะต้องมีอุดมการณ์ที่จะเป็นใหญ่ มีหน้ามีตา มีเกียรติยศ มีชื่อเสียง จึงจำเป็นต้องแสวงหาอำนาจเพื่อตอบสนองอุดมการณ์ของตน

2. สถานที่เอื้ออำนวยไม่ว่าบุคคลจะมีคุณสมบัติพิเศษอย่างไร อำนาจจะไม่เกิดหากสถานการณ์ไม่อำนวยอำนาจจะเกิดขึ้นต้องอาศัยสถานการณ์ที่เหมาะสม เช่น หากรัฐมนตรีไม่ลาออกหัวหน้าพรรคการเมืองอื่นก็ไม่มีโอกาสเป็นนายกรัฐมนตรี หรือหากไม่เกิดรัฐประหารขึ้นนายพลคนหนึ่งก็จะไม่โด่งดังกลายเป็นวีระบุรุษของชาติขึ้นมาได้ (สุจิต บุญบงการ, 2527)

ในทางรัฐศาสตร์ถือว่าแหล่งที่มาของฐานอำนาจทางการเมืองทั้งหมดข้างต้นเป็นทรัพยากรการเมือง (Political Resource) นั้นย่อมแสดงว่าผู้ใดจะมีอำนาจทางการเมืองมากน้อยเพียงใด มีความสามารถและทักษะในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านชีววิทยา เช่น ความแตกต่างทางสมอง เป็นต้น นอกจากนั้นบุคคลมีทักษะและมีความสามารถต่างกันในด้านนี้ก็เพราะโอกาสในการได้ฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ซึ่งแต่ละคนได้รับไม่เท่ากันและอาจเกิดความแตกต่างในการตั้งใจฝึกฝนเพื่อประโยชน์ทางการเมือง

2. ประชาธิปไตยบนพื้นฐานของกฎหมายภายใต้หลักนิติรัฐ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยที่ใช้เป็นแนวทางในการปกครองประเทศ ไม่ใช่ระบอบการปกครองที่ดีที่สุด แต่เป็นเพียงระบอบการปกครองที่คนทั้งหมดเชื่อว่าการปกครองแบบนี้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปและสังคมทั่วโลกให้การยอมรับ เพราะ เป็นการปกครองที่สนองความต้องการบนพื้นฐานของธรรมชาติของมนุษย์ คือ การยอมรับสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจปกครองประเทศอย่างทั่วถึงและมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะไม่สามารถสนองต่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้ ถ้าประชาชนในประเทศขาดวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในวิถีทางสังคมประชาธิปไตย การมีสิทธิเสรีภาพในเรื่องต่าง ๆ ของตนเองก็ต้องมีข้อจำกัดและควรอยู่บนพื้นฐานของกฎหมาย เพราะกฎหมายเป็นสิ่งที่มีความศักดิ์สิทธิ์ (ที่อยู่เหนือกว่าความเป็นประชาธิปไตย) คำว่าประชาธิปไตย จึงมีความหมายทั้งในรูปการปกครองและปรัชญาในการดำรงชีวิตร่วมกันของมนุษย์ ในแง่การปกครองมุ่งถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะเข้าร่วมกำหนดนโยบายต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมกับประเทศชาติ โดยมีสิทธิ อำนาจ

และโอกาสที่จะเข้าควบคุมกิจการทางการเมืองของชาติ ส่วนในแง่ปรัชญาของสังคมมนุษย์หรือวิถีชีวิตของมนุษย์ ประชาธิปไตย คือ อุดมคติและหลักการบางประการที่กำหนดแบบแผนแห่งพฤติกรรมระหว่างมนุษย์ในสังคม รัฐจึงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนได้บรรลุจุดหมายปลายทางที่สำคัญนั่นคือ ความผาสุกของประชาชนทั้งมวล ซึ่งได้แก่ ในการส่งเสริมด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เช่น มีสิทธิเสรีภาพ มีโอกาส มีความเจริญก้าวหน้าในด้านสติปัญญา และการที่ประชาชนมีศักดิ์และสิทธิ์ของอำนาจอธิปไตยนั้นเป็นการสร้างความสัมพันธ์กันระหว่างรัฐกับประชาชนบนพื้นฐานของกรอบของกฎหมาย ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์ ได้ให้แนวคิดว่าเป็นที่ทราบกันว่าประชาธิปไตยไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติหรือเกิดจากการที่ชนชั้นนำหรือผู้มีอำนาจเป็นผู้มอบให้การสร้างความเป็นประชาธิปไตย ควรเป็นกระบวนการที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน การทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกและความเข้าใจต่อประเด็นสำคัญขอประชาธิปไตย เช่น เรื่องสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคย่อมเป็นขั้นตอนสำคัญต่อการสร้างความเป็นประชาธิปไตย การก้าวไปถึงจุดหมายดังกล่าว ส่วนหนึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสร้างและให้ความรู้ด้านการเมืองกับพลเมือง (Political Education)

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2522) ได้กล่าวระบอบประชาธิปไตยไทยในหนังสือการเมืองการปกครองไทยไว้ว่า “ระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยเป็นเพียงรูปแบบธรรมของการปรับตัวของรัฐ-กลไกของรัฐในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในโครงสร้างอำนาจและกลไกของรัฐเอง และความสัมพันธ์ระหว่างกลไกของรัฐกับประชาชน เพื่อให้กลไกของรัฐและกลุ่มผู้กุมอำนาจรัฐมีความสามารถในการควบคุมสังคมได้แต่ระบอบประชาธิปไตยแบบตะวันตกของประเทศไทยในระยะแรกเป็นเพียงเครื่องมือของพลังที่ก่อตัวขึ้นมาใหม่ภายในกลไกอำนาจรัฐที่ใช้ในการล้มล้างอำนาจของกลุ่มอำนาจเก่าเท่านั้น มิใช่เป็นเครื่องมือในการผลักดันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจะต้องได้รับการส่งเสริม แต่กลุ่มอำนาจใหม่กลับมีแผนการและโครงการในการใช้อำนาจรัฐและกลไกของรัฐเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การที่รัฐและกลไกของรัฐเป็นพลังหลักในสังคมนี้ทำให้ระบอบการเมืองไม่ว่าจะเป็นระบอบประชาธิปไตย เผด็จการ หรือครึ่งประชาธิปไตยต้องเผชิญกับวิกฤติการณ์เป็นระยะ ๆ เพราะแม้ว่ารัฐกลไกของรัฐจะเป็นฝ่ายสร้างกำหนดกติกาลักษณะของระบอบการเมืองก็ตามแต่ก็ได้ปล่อยให้ระบอบการเมือง-กลไกทางการเมืองของระบอบดำเนินไปอย่างเสรี หากคอยกำจัดการควบคุมและแทรกแซงอยู่ตลอดเวลา การสร้างสรรค์เสถียรภาพให้แก่ประชาธิปไตย ซึ่งได้แก่ความเป็นสถาบันของระบอบประชาธิปไตย หมายถึงการเปลี่ยนแปลงอำนาจ แหล่งอำนาจ ซึ่งมีผลกระทบต่อแหล่งอำนาจที่ติดอยู่กับกลไกของรัฐ ระบอบประชาธิปไตยแบบตะวันตกที่นำมาใช้ในสังคมไทยนั้น หากใช้อย่างเต็มรูปแบบแล้ว ก็จะทำให้พลังอำนาจทางเศรษฐกิจกลายเป็นพลังอำนาจหลักทางการเมืองด้วย สมศักดิ์ เกียวกิ่งแก้ว (2526) ชี้ให้เห็นว่า “ในประเทศที่ประสบความสำเร็จทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น จะพบได้ว่าการฝึกอบรมประชาชนตั้งแต่เริ่มเติบโตมาในครอบครัว สำหรับองค์กรที่อยู่รอบครอบครัว เช่น สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และกลุ่มอาชีพ เป็นหน่วยที่สำคัญยิ่งในการหล่อหลอมหรือปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยม รวมทั้งสร้างความรอบรู้และสร้างความเคยชินต่อระบบกลไกทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่ตลอดเวลา ทำให้ประชาชนซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของระบบการเมืองเกิดความรู้ความเข้าใจและศรัทธาต่ออุดมการณ์ในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง” ประหยัด หงษ์ทองคำ (2513) ได้อธิบายความหมายของคำว่าประชาธิปไตยไว้หลายความหมายได้แก่

1. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งยึดมั่นในหลักการสำคัญ 4 ประการคือ ถือว่ามนุษย์เป็นคนที่มีความเหตุผลและสามารถใช้เหตุผลจัดการความขัดแย้ง และแสวงหาทางออกที่ดีที่สุดได้ ประชาชนมีเสรีภาพในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์แบบ ทุกคนย่อมมีความเท่าเทียมกันในสิทธิและโอกาส ตลอดจน การได้รับการต่าง ๆ จากรัฐ และถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย (Popular Sovereignty) ใครจะมีอำนาจปกครองประเทศต้องขึ้นอยู่กับความยินยอมพร้อมใจของประชาชนส่วนใหญ่

2. ประชาธิปไตยในฐานะเป็นระบบการเมือง ประกอบด้วยหลักสำคัญคือ การให้ประชาชนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งออกเสียงเลือกตั้ง และการเลือกตั้งจะต้องเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรมและยังมีสิทธิในการออกเสียงประชามติ (Referendum) สิทธิในการออกเสียงถอดถอน (Recall) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับตำแหน่งในการเลือกตั้ง สิทธิในการเสนอแนะ

เกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็น และจะต้องมีหลักประกันในเรื่องเสรีภาพของประชาชนอย่างเหมาะสม ตลอดจน ความเท่าเทียมกัน ในสังคมตามกฎหมายและการถือเสียงข้างมากมีอำนาจปกครอง

3. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีการดำเนินชีวิต ประชาชนยอมรับและปฏิบัติตนในการดำรงชีวิตตามหลักแห่งระบอบประชาธิปไตย โดยเคารพในความคิดเห็นและสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น สนใจกิจการบ้านเมือง ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคมและเคารพในกฎเกณฑ์กติกาของความเป็นประชาธิปไตย ทิศนา ขัมมณี (2536) ได้ระบุว่าการมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ได้แก่ การมีใจกว้างที่จะพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิจญาณ อาศัยการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันก่อนที่จะมีการตัดสินใจ รู้จักประนีประนอม ไม่ใช้ตัดสินปัญหาข้อขัดแย้งด้วยการใช้กำลังรุนแรง มีขันติธรรมอดทนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากตัว เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ตลอดจน ยอมรับความเสมอภาคระหว่างบุคคล เป็นต้น

สารوخ บัวศรี (2520) ได้ให้ความหมายของประชาธิปไตยเป็น 3 สถานะ หรือที่เรียกว่า องค์สามของประชาธิปไตย ได้แก่

1. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมคติ ซึ่งหมายถึง การมีศรัทธาและความเชื่อมั่นในสติปัญญาเหตุผลและความสามารถของมนุษย์เทิดทูนอิสรภาพ และเสรีภาพของมนุษย์

2. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมืองและวิธีการจัดระเบียบการปกครอง หมายถึง ระบบการเมืองที่ถือว่าอำนาจเป็นของประชาชนหรือมาจากประชาชน รัฐบาลเป็นเพียงผู้ได้รับมอบอำนาจให้ทำหน้าที่ปกครองแทนประชาชนเท่านั้น และประชาชนมีโอกาสดูแลเปลี่ยนแปลงผู้ใช้อำนาจแทนตนได้ โดยการเลือกตั้งที่มีกำหนดวาระ ถือว่าเป็นการปกครองของประชาชนโดยอาศัยประชาชน และเพื่อประชาชน

3. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน หมายถึง การอยู่ร่วมกันปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพทั้งทางกายและวาจาไม่ก้าวล่วงในสิทธิของผู้อื่นเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกันรับผิดชอบและทำประโยชน์เพื่อความผาสุกของส่วนรวม ตลอดจน การใช้สติปัญญา และความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหาทั้งมวล กรมวิชากร ได้ระบุว่า จอห์น ดิวอี้ ได้ให้ความหมายของประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละคนที่มีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน จึงให้ความหมายของประชาธิปไตยที่ไม่หมายถึงเฉพาะระบอบการปกครองอย่างเดียว แต่รวมถึงแบบแผนของการดำรงชีวิตร่วมกันด้วย คือ การตรวจสอบถึงความต้องการของประชาชนและสิ่งที่ประชาชนต้องการนั้นได้รับการตอบสนองหรือไม่ นอกจากนี้ยังรวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมด้วย เช่น การมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายสวัสดิการสังคมหรือการควบคุมสังคมด้านอื่น ๆ โดยที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม ทั้งนี้ การที่จะได้รับการตอบสนองดังกล่าวได้ต้องอาศัยหลักสองประการ คือ การมีสิทธิและหน้าที่ในสังคมหรือเกิดความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับปัจเจกชนและการที่ปัจเจกชนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันความเข้าใจทางการเมืองบนพื้นฐานของกฎหมาย Almond and Powell (1966) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความรู้ทางการเมือง ซึ่งในทางรัฐศาสตร์แล้ว หมายถึง กระบวนการนำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนจะทำให้บุคคลมีทัศนคติหรือมีความรู้สึกต่อระบบการเมืองนั้น ๆ ดังนั้น การเรียนรู้ทางการเมืองจึงเป็นกระบวนการที่จะเปลี่ยนแปลงหรือรักษาวัฒนธรรมทางการเมืองเอาไว้”

3. ประชาชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

David Easton (1966) ได้กล่าวถึงการศึกษากระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองไว้ 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ระบบทางการเมือง ทัศนคติและการเข้าร่วมในทางการเมืองส่วนที่เกี่ยวกับระบบทางการเมืองจะศึกษาเกี่ยวกับสถาบันโครงสร้างและปทัสถานของระบบการเมือง ในส่วนที่เกี่ยวกับทัศนคติและศึกษาเรื่องอำนาจตัวบุคคล กลุ่มบุคคล นโยบาย อุดมคติที่ทำให้ได้มาซึ่งอำนาจและอิทธิพล ส่วนการเข้าร่วมทางการเมืองจะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม 3 ลักษณะ คือ ลักษณะที่หนึ่ง คือ การมีกฎเกณฑ์และแบบแผน เช่น การมีบทบาททางการเมืองอย่างมีระเบียบหลักเกณฑ์ เคารพต่ออำนาจในการปกครอง เคารพต่อกฎหมายเพื่อที่จะส่งเสริมวิถีทางการเมืองการปกครองให้มั่นคงขึ้น ลักษณะที่สอง คือ เคารพต่ออำนาจอันชอบธรรมในการปกครองลักษณะที่สาม คือ โดยทั่วไป หน่วยการเรียนรู้ทางการเมือง (Agent of Political Socialization) หมายถึงหน่วย

ดังต่อไปนี้

1. ครอบครัว ในสังคมหนึ่ง ๆ ครอบครัวถือเป็นหน่วยสังคมแรกที่มนุษย์ได้สัมผัส ชีวิตแรกเริ่มที่ครอบครัว ดังนั้น ครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อสมาชิกเป็นอย่างมากโดยเฉพาะบิดามารดาจะเป็นผู้ที่ได้รับการเชื่อถือมากที่สุด ทั้งนี้ เพราะบิดามารดาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดตัวเรามากที่สุดตามหลักจิตวิทยาของ Sigmund Freud ที่กล่าวว่าบุพการีเป็นตัวมโนธรรมหรือ Ego แต่เริ่มแรก เช่น บิดานิยมประชาธิปไตยย่อมอบรมบุตรของตนในแนวทางประชาธิปไตยหรืออบรมกล่อมเกลากลายเป็นเมืองที่มีอิทธิพลสูงสุดและต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวทั้งในทางตรงและทางอ้อม

2. สถาบันการศึกษา โรงเรียนถือว่าเป็นสถาบันที่สำคัญที่มีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมือง ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่บุคคลยังเด็ก โดยโรงเรียนจะนำหลักสูตรของวิชาต่าง ๆ มาให้นักเรียนได้ศึกษาหลักสูตรจึงถือว่ามีส่วนสำคัญที่จะเป็นสิ่งที่เกื้อกูลให้เด็กได้รับการเรียนรู้ทางการเมือง นอกจากจะได้เรียนรู้จากหลักสูตรของโรงเรียนแล้วพิธีการต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น การเคารพธงชาติเข้าแถวและจัดหน้าที่ในการรักษาความสะอาด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้เด็กได้รับการกล่อมเกลากลายเป็นเมือง ครูก็เป็นบุคคลอีกคนหนึ่งที่มีความสำคัญในขั้นตอนการเรียนรู้ทางการเมืองในโรงเรียน เด็ก ๆ มักจะเอาตัวอย่างจากครูที่ตนเองเคารพ เชื่อฟัง หรือชื่นชม

3. กลุ่มเพื่อน เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีอิทธิพลเช่นกัน กลุ่มเพื่อนถือว่ามีส่วนช่วยครอบครัวในการเรียนรู้ทางสังคม โดยเฉพาะสังคมสมัยใหม่กลุ่มเพื่อนจะเข้าทำหน้าที่แทนบิดา มารดา และครอบครัว ช่วยถ่ายทอดระเบียบวิธีและคุณค่าต่าง ๆ กลุ่มเพื่อนจัดเป็นกลุ่มแรกที่เด็ก ๆ จะได้สัมผัสด้วยมีกิจกรรมร่วมกันมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันแต่ละกลุ่มจะมีการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกันแต่ละคนส่วนใหญ่กับเอาแบบอย่างจากกันเป็นภาพที่ติดตัวมาจนเป็นผู้ใหญ่ทำให้มีทัศนคติที่คล้ายคลึงกัน

4. กลุ่มอาชีพ เป็นกลุ่มที่ทำให้เกิดการเรียนรู้วิธีการต่าง ๆ ทางสังคม โดยจะมีอิทธิพลต่อผู้ที่เข้าสู่กลุ่มอาชีพที่ต้องเรียนรู้ว่ากลุ่มอาชีพจะเป็นตัวการในการถ่ายทอดข่าวสารความเชื่อถือ เข้าไปในกลุ่ม

5. สื่อมวลชน ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีหน้าที่สำคัญที่จะเสนอข่าวสารเป็นสื่อหรือช่องทางการสื่อสารที่เสนอความคิดเห็นของบุคคลทำให้บุคคลได้รับข่าวสารและเกิดความคิดเห็น ทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียงในการเมืองที่สื่อมวลชนเสนอ ซึ่งนับวันสื่อมวลชนจะมีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้นสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็ว

6. สถาบันทางการเมือง ได้แก่ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งกลุ่มดังกล่าวนี้ นอกจากจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรของรัฐสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในประเทศ และสุดท้ายเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่รวมกลุ่มผู้มีค่านิยมทางการเมืองเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันเข้าไว้ด้วยกัน

วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น (2524) กล่าวว่า เนื่องจากประชาธิปไตยเป็นเรื่องของประชาชนทุกคน ฉะนั้น ประชาชนจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมเพราะกระบวนการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนตลอดเวลาการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นประชาชนย่อมเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสมัครใจและมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลผลักดันในเรื่องนั้น ๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีหลายลักษณะ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ 2) การมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง 3) การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มหรือคณะบุคคลนั้นจะมีความสามารถทางการเมืองอยู่ในระดับใด โดยพิจารณาได้จากการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีอิทธิพลมากน้อยเพียงใดที่จะทำให้รัฐปฏิบัติตามหรือตอบสนองต่อการเรียกร้องมากน้อยแค่ไหน Verba and Nie (1966) ได้อธิบายความหมายของ “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” ไว้ว่า เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมายของประชาชนซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงในการมีอิทธิพลต่อการเลือกของเจ้าหน้าที่รัฐบาล หรือกิจกรรมที่กำลังดำเนินการอยู่ของเจ้าหน้าที่รัฐบาลโดยเน้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมของพลเมืองเฉพาะบุคคลรวมถึงผู้ที่เชื้อชาติต่อกฎเกณฑ์ แต่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอาชีพ เช่น เจ้าหน้าที่รัฐบาล เจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและพวกหัวคะแนน

2. เป็นกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเมืองของรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล
3. การเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองโดยการกระทำกิจกรรม

การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในทฤษฎีของ Verba and Nie ตีกรอบไว้เฉพาะกิจกรรมการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่ารูปแบบการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมีอยู่มากมาย และแตกต่างกันออกไปในแต่ละระบบการเมืองซึ่งได้มีการศึกษาไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมืองและการรณรงค์หาเสียง (Party and Campaign Activities) กิจกรรมประเภทนี้ Verba and Nie ได้จัดรวมกันไว้แล้วเรียกว่า Campaign Activity กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุนการทำงานให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งอย่างกระตือรือร้น การเข้าร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมือง

2. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting) ในการวิจัยถือว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบและกิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด และสามารถวัดค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เที่ยงตรงที่สุด Nie มีความเห็นว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทำให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำทางการเมืองในแง่ที่ว่าป็นแรงกดดันให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตนเพื่อคะแนนเสียงตนเอง คะแนนเสียงจะเป็นเสมือนอาวุธที่มีอำนาจควบคุมรัฐบาล นอกจากนั้น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งยังมีความแตกต่างจากกิจกรรมอื่น ๆ คือ ต้องการความริเริ่มเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะประชาชนมีโอกาสเลือกตั้งตามปกติทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

3. กิจกรรมชุมชน (Community Activities) คือ การสร้างกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาสังคมการทำตนร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหามืองและสังคม บุคคลจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้นในกลุ่มหรือองค์กรเหล่านี้ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะแต่ไม่ใช่องค์กรของรัฐบาล

4. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Contacting Official) หมายถึง การกระทำของบุคคลที่เป็นการติดต่อโดยตรงกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาหรือปกป้องผลประโยชน์บางอย่างของตนหรือกลุ่มของตน ปัญหาที่สนใจและนำไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเป็นสิ่งที่มีความกระทบโดยตรงต่อบุคคลนั้น และมักจะไม่ใช่รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนัก ซึ่ง Verba and Nie เรียกการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ว่า การติดต่อเฉพาะเจาะจง (Participation Contact) หรือการมีส่วนร่วมแบบคับแคบ (Parochial Contact)

5. การชักจูง (Lobbying) เป็นความพยายามของบุคคลที่พยายามติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำทางการเมืองโดยหาทางที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายในประเด็นเรื่องที่กระทบต่อประชาชนจำนวนมาก

6. การประท้วง (Protest) มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับที่ Huntington เรียกว่า การใช้ความรุนแรง โดยพยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐ เช่น การทำร้ายร่างกาย

7. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในบทบาทของผู้สื่อข่าวสาร (Communicator) หมายถึง การที่บุคคลจะติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการส่งจดหมายแสดงความสนับสนุนต่อผู้นำทางการเมืองการส่งคำประท้วงต่อการดำเนินการที่เห็นว่าไม่ไตร่ตรองไปถึงการพูดคุยถกเถียงปัญหาทางการเมือง การส่งข่าวสารทางการเมืองแก่เพื่อนบ้านลักษณะนี้เป็นการมีส่วนร่วมในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนทางด้านวาทะระหว่างบุคคลผู้ที่มีส่วนร่วมในลักษณะนี้ได้จะต้องมีพื้นฐานการศึกษาที่สูงพอสมควร มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับสูงและมีความสนใจทางการเมืองสูงโดยมักจะวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลแต่ไม่แสดงออกด้วยกิจกรรมการประท้วง เป็นต้น

ดังนั้น การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของความเป็นประชาธิปไตย เป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของคนทั้งชาติ เพราะการสร้างจิตสำนึกให้คนเข้าใจและรู้ถึงผลที่จะเกิดประโยชน์และบรรลุถึงอุดมการณ์อันสูงสุดอันจะนำระบบคุณธรรมจริยธรรม และระบบประชาธิปไตย มาหล่อหลอมใส่เป็นเนื้อเดียวกันให้คนไทยนำไปยึดถือและปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน การไม่นำหลักประชาธิปไตยไปใช้ถูกต้องจึงเป็นต้นเหตุให้สังคมไทยเรากเกิดความขัดแย้งทางความคิดและเกิดปัญหามากมาย ประชาชนทุกคนควรยึดหลักประชาธิปไตย เช่น การมีส่วนร่วม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความเสมอภาค มีหลักธรรมาภิบาล

หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม มีวัฒนธรรมที่ดีต่อกัน มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มุ่งสร้างสรรค์ในแนวทางที่เป็นประชาธิปไตย

บทสรุป

ถึงแม้ว่านักวิชาการหลายท่านได้เสนอทัศนะที่แตกต่างกันทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ในมุมมองที่เห็นด้วยก็จะมีทัศนะสนับสนุนและคิดว่าเป็นแนวทางที่ดีที่สุดในการที่จะทำให้สังคมเกิดสันติสุข เพราะ เกิดจากประชาธิปไตยเท่านั้นที่ทำให้มวลชนเกิดความเท่าเทียมแต่ในส่วนกลุ่มคนที่เห็นต่างก็จะมองไปว่าประชาธิปไตยเป็นต้นเหตุที่ทำให้ประเทศไม่ได้รับการพัฒนาเป็นช่องทางให้กลุ่มนักการเมืองมาสร้างฐานอำนาจโดยให้ประชาชนเป็นเครื่องมือในการสร้างความขัดแย้ง ประชาชนจึงต้องเรียนรู้และต้องทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ถึงความเป็นประชาธิปไตยในการให้สิทธิแก่ประชาชนมากจนเกินขอบเขตมากเกินไปจะให้การปกครองรัฐเกิดความยุ่งยากจึงต้องจัดระบบของสังคมให้เป็นประชาธิปไตยอย่างเช่น ในบางยุคบางสมัยจะมีกลุ่มนักการเมืองเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์หรือเข้ามาเชื่อมโยงหรือเป็นแกนนำในการสนับสนุนและดึงมวลชนเพื่อสร้างเครือข่ายเข้ามาต่อต้านอำนาจรัฐ อย่างไรก็ตาม ระบอบประชาธิปไตยยังคงท้าทายต่อสังคมไทยในยุคของการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ฉะนั้น ในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงสมควรให้บังเกิดในทุกระดับชั้นของสังคมไทยทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ข้าราชการและประชาชนทุกภาคส่วน ทุกองค์กรให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องโดยการมีส่วนร่วมรับผิดชอบภาครัฐควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็ง เช่น สนับสนุนในด้านเศรษฐกิจของชุมชน ให้ความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ถูกต้องและส่งเสริมให้ประชาชนมีวัฒนธรรมที่ดีต่อกัน รัฐไม่ควรสร้างหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานในใช้กฎหมายหรือใช้อำนาจสั่งการที่แตกต่างกัน ควรยึดแนวทางปฏิบัติที่มีความเท่าเทียมกันและให้สิทธิแก่ประชาชนทุกภาคส่วนในการเป็นเจ้าของอำนาจอย่างแท้จริง แนวทางความเป็นประชาธิปไตยจึงจะเกิดขึ้นและเกิดความสมานฉันท์ของคนในชาติอย่างแท้จริง ดังนั้น ประโยชน์จากกระบวนการสร้างความเข้าใจประชาธิปไตยของสังคมไทยนั้น คือ การที่ประชาชนได้รับองค์ความรู้ความเข้าใจในหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง รัฐต้องให้ความสำคัญกันทั้งด้านสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และการเคารพกำหนดนโยบายและน่านโยบายไปสู่สังคมไทยอย่างทั่วถึงทุกชนชั้นในสังคมไทย และประชาชนต้องคำนึงถึงบทบาทของตนเองในฐานะที่ตนเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศ ต้องยึดถือและปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญอันถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ การสร้างความเข้าใจและทำให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในทางการเมืองจึงเป็นสิ่งที่ประชาชนไม่ควรมองข้าม เพราะเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่สามารถแสดงออกในการสนับสนุนหรือคัดค้านการทำงานของฝ่ายบริหารประเทศ เพื่อช่วยบริหารบ้านเมืองและคอยตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองให้ประพฤติดุและปฏิบัติงานอยู่ในกรอบของกฎหมายบ้านเมืองเพื่อความผาสุกและความมีสิทธิเสมอภาคในการอยู่ร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- ชัยชนะ พิมานแมน. (2530). *ความคิดทางการเมืองมหาตมะคานธี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2522). *การเมืองกับการบริหาร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เดชะ สิทธิสุทธิ. (2541). *การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของกลุ่มการเมืองในเมืองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่ม "สันติธรรม" ในเทศบาลเมืองนครปฐม*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทิตนา แคมมณี. (2536). *ช่วยครูฝึกประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2555). *การเมืองว่าด้วยการเลือกตั้ง: วาทกรรมอำนาจและพลวัตชนบทไทย*. นนทบุรี: ฟาเดียวกัน
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2513). *ประชาธิปไตย ความหมาย หลักการ และปัจจัยเอื้ออำนวยการศึกษา*. นนทบุรี: สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ยศ สันตสมบัติ. (2544). *มนุษย์กับวัฒนธรรม พิมพ์ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิสุทธิ โพธิ์แท่น. (2524). *ความวุ่นวายกับการพัฒนาเมือง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สมศักดิ์ เกียวกัณฑ์. (2526). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มินตราการพิมพ์
- สาโรช บัวศรี. (2520). *พื้นฐานการเมืองการปกครองของไทย*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู

- สุจิต บุษงการ. (2527). **พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Almond Gabriel and Bingham Powell. (1966). **Comparative Politics: A Developmental Approach**.
Boston: Little Brown Co.
- David Easton. (1966). **The Political System**. New York: Knopf.
- Verba Sidney and Nie Norman H. (1966). **Political Participation in Handbook of Political Science**
Volume 4. ed. By Fred I. Greenstein and Nelson W. Polsby Reading, Mass. Addison – Wesley

การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองท้องถิ่น Personnel Management of Local Government

จิร์เชทท์ โฟท์กลีน

Jirschett Phoklin

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

E-mail: koy-devil.girl@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้ ต้องการนำเสนอถึงการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองท้องถิ่น อันเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของหน้ที่งานด้านการบริหารและยังเป็นรากฐานที่เกี่ยวข้องไปในงานทุกด้านขององค์กรปกครองท้องถิ่น โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยกำหนดให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน มีผู้บริหาร และตัวแทนของประชาชนมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในพื้นที่เอง และสามารถบริหารจัดการด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการบริการสาธารณะ และด้านอื่น ๆ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนดไว้ ฯลฯ ความสำคัญที่กล่าวมา ย่อมถือได้ว่าการบริหารงานบุคคลไม่ควรจะเป็นเพียงการบริหารเกี่ยวกับคนของหัวหน้างานหรือไม่ควรเป็นเพียงงานด้านบุคลากรที่มอบหมายให้เป็นความรับผิดชอบของแผนกใดแผนกหนึ่งเท่านั้น หากแต่ควรจะมีฐานะเป็นระบบงานย่อยในทุกส่วนขององค์กร ดังนั้นการบริหารงานบุคคล จึงเป็นเรื่องที่ต้องกระทำตั้งแต่การหาคนมาทำงาน และทำให้คน ๆ นั้น รักองค์กร ตั้งใจทำงานให้องค์กรด้วยดี และมีประสิทธิภาพประสิทธิผลอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: การบริหารงานบุคคล, องค์กรปกครองท้องถิ่น

Abstract

This article Describe the management of local government organizations. It is the most important responsibility of the administration, and it is the foundation for all aspects of local administration. By allowing people to play a role in the ruling. It is a legal entity. There is an independent administration there are executives and representatives of the people directly elected from the people in the area itself. It can also manage budgets, personnel, public services, and other aspects, according to the intent of the people within the framework of the law. It is considered that the management of personnel should not be the management of the supervisor or should only be the personnel task assigned to the responsibility of a particular department, but should be systematic. Submissions in all parts of the organization. Therefore, the management of personnel. It is a must to do since finding people to work and make people love the organization to work for the organization well. And effectively effective.

Keywords: Personnel Management, Local Government.

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ คือ 1. กรุงเทพมหานคร 2. เมืองพัทยา 3. เทศบาล (แยกเป็นเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล) 4. องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 5. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งกฎหมายการปกครองท้องถิ่น แสดงให้เห็นจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการ คือ ต้องการให้การจัดทำบริการสาธารณะมีประสิทธิภาพนั่นคือ จัดทำบริการสาธารณะให้ทั่วถึงและตรงกับความต้องการของราษฎรในท้องถิ่นตามความจำเป็นในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจุดมุ่งหมายนี้จะสำเร็จลงได้ก็ด้วยวิธีการให้ราษฎรในท้องถิ่นนั้นเอง เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการด้วย และต้องการให้การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันสอนการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยโดยผู้ที่จะเข้าไป

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นจะต้องมาจากการเลือกตั้งของราษฎรในท้องถิ่นนั้น (สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. 2557)

กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้น เพื่อจัดตั้งองค์การปกครองท้องถิ่นจึงมีวัตถุประสงค์กระจายอำนาจบริหารไปสู่ท้องถิ่น โดยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นกับส่วนกลางในขอบเขตการกำกับดูแล นั่นคือ จะไม่กำหนดให้ราชการส่วนกลางมีอำนาจบังคับบัญชาเหนือคณะผู้บริหารของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ แต่จะให้อำนาจในการกำกับดูแลเพื่อป้องกันมิให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของราชการส่วนท้องถิ่น และเพื่อเป็นหลักประกันแก่ราษฎรในท้องถิ่นว่าจะได้รับการบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพกล่าวคือ จะกำกับดูแลและตรวจสอบให้ราชการส่วนท้องถิ่นกระทำการโดยชอบด้วยกฎหมาย หากมีการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้นก็จะมีอำนาจในการเพิกถอนหรือยับยั้งการกระทำนั้นได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจแก่ราชการส่วนกลางให้กระทำได้อย่างชัดแจ้งด้วย สมศักดิ์ พรหมเตือ (2551: 16) ได้ให้ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นว่า เป็นรากฐานการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นเสมือนสถาบันที่ฝึกสอนให้ประชาชนได้รู้ว่าการมีส่วนร่วมของการมีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการท้องถิ่นทำให้เกิดความรับผิดชอบและห่วงแหนต่อผลประโยชน์ อันพึงมีต่อท้องถิ่นของตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองและควบคุมการปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการพัฒนาการเมืองและเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป เป็นต้น

ดังนั้น การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจการปกครองแก่ท้องถิ่น โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยกำหนดให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน มีผู้บริหารและตัวแทนของประชาชนมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในพื้นที่ และสามารถบริหารจัดการงบประมาณด้านบุคลากร ด้านการบริการสาธารณะ และด้านอื่น ๆ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนดไว้

บทวิเคราะห์

โครงสร้างการบริหารจัดการขององค์การปกครองท้องถิ่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 285 กำหนดให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น ดังนั้น องค์การปกครองท้องถิ่นโดยทั่วไป จึงจะแบ่งโครงสร้างการบริหารจัดการออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. สภาท้องถิ่น มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการตราข้อกำหนดของท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในระดับท้องถิ่นนั้น ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับการงบประมาณประจำปีฝ่ายบริหารเสนอและเรื่องอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 หรือพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่กำหนดให้เป็นอำนาจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อเป็น กฎ/ระเบียบ/ข้อบังคับ ที่ให้ชุมชนในท้องถิ่นนั้นได้ยึดถือปฏิบัติหรือเป็นกติกาของสังคม เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้อยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข

2. คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการกิจการต่าง ๆ ที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและดำเนินการให้เกิดการบังคับใช้ตามกฎหมายท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นได้ตราขึ้น เพื่อให้เกิดการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข และคุ้มครองประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ นอกจากนั้น สภาท้องถิ่นยังมีบทบาทในการตรวจสอบการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ แผนงานโครงการและการตั้งกระทุ้งกรณีที่ยั่งยืนหรือให้ความเห็นข้อแนะนำแก่คณะกรรมการบริหารได้

การบริหารงานบุคคลท้องถิ่น ตามความหมายพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจแก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในด้านการบริหารงานบุคคลตามความต้องการและความเหมาะสมของท้องถิ่น โดยมีคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นของตนเองทำหน้าที่บริหารงานบุคคลสำหรับท้องถิ่นของตนได้โดยตรง และให้มีองค์กรกลางทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานกลางกำหนดมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของพนักงานส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบให้มีทิศทางที่เหมาะสมและเป็นธรรม การบริหารงานบุคคลท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการบริหารงานบุคคลท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ การแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลงโทษ และการให้พ้นจากตำแหน่ง เพื่อให้เป็นไปตามตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยเป็นระบบที่ยึดถือหลักระบบคุณธรรมและ

หลักการการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และสามารถบริหารทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในมาตรา 78 ว่า “รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ ของประชาชนในจังหวัดนั้น” และได้กำหนดเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้เป็นการเฉพาะในหมวดที่ 9 ตั้งแต่มาตรา 282 ถึงมาตรา 290 รวม 9 มาตรา โดยมีมาตราที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน ได้แก่ มาตรา 284 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ” จะเห็นได้ว่า ในประเด็นเรื่องอำนาจในทางบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นรัฐธรรมนูญประสงค์จะให้ท้องถิ่นมีอิสระในทางบริหารงานบุคคลโดยแนชัด ขณะเดียวกันในการให้อำนาจอิสระในการบริหารงานบุคคลที่กล่าวนี้ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติเงื่อนไขในการใช้อำนาจในทางบริหารงานบุคคลตามระบบคุณธรรมไว้เป็นมาตรานึ่งเป็นการเฉพาะ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่น ในมาตรา 288 เพื่อให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งและการให้พนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ มาตรา 288 การแต่งตั้งและการให้พนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งต้องเป็นไปตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นก่อนทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

จะเห็นได้ว่าในมาตรา 288 นี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทางบริหารงานบุคคลในการแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งของพนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นไปตามความต้องการและความเหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับ การกำหนดให้มีคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่น ในลักษณะไตรภาคีที่ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยราชการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นหลักประกันตามระบบคุณธรรมในทางบริหารงานบุคคลแก่ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีองค์กรการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่น โดยเฉพาะในทุกระดับ โดยได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นขึ้น 3 ระดับ ได้แก่

1. คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 33 ดังนี้

1.1 กำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางในการรักษาระบบคุณธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล โดยเฉพาะในเรื่องการแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งของพนักงานส่วนท้องถิ่น รวมตลอดถึงการกำหนดโครงสร้างอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมแก่รายได้และการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ การกำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะเจาะจงที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถบริหารงานบุคคลตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

1.2 กำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกตามมาตรา 16 วรรคสาม มาตรา 24 วรรคสาม และ มาตรา 26 วรรคสาม

1.4 ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิเคราะห์หรือวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

1.5 ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.6 ประสานงานกับคณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ คณะกรรมการกลาง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมให้การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ

1.7 ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หรือกฎหมายอื่น

2. คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.กลาง) จำแนกย่อยเป็น

2.1 คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.2 คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล

2.3 คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล

มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 17 ดังนี้

1) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 5 วรรคสาม

2) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเบื้องต้นสำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

3) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราตำแหน่งและมาตรฐานของตำแหน่ง

4) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่น

5) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ และการเลื่อนขั้นเงินเดือน

6) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัยและการดำเนินการทางวินัย

7) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการให้ออกจากราชการ

8) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิการอุทธรณ์การพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์

9) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการวิธีการบริหารและการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

10) ให้ข้อคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

11) กำกับดูแล แนะนำและชี้แจง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

12) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

13) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

3. คณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด (ก.ระดับจังหวัด) จำแนกย่อยเป็น

3.1 คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

3.2 คณะกรรมการพนักงานเทศบาล

3.3 คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล

3.4 คณะกรรมการพนักงานเมืองพัทยา

3.5 คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นไปตามกฎหมายของกรุงเทพมหานคร
มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 13 ดังนี้

- 1) กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่มีความจำเป็นเฉพาะสำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น
- 2) กำหนดจำนวนและอัตราตำแหน่ง อัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือน และประโยชน์ตอบแทนอื่นสำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 3) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การย้ายการโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัยการให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์
- 4) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 5) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ แนะนำและชี้แจง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การดำเนินการตาม (1) ถึง (5) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด (มรดารัตน์ สุขสง่าม, 2561)

บทสรุป

การบริหารงานบุคคลเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของหน้าที่งานด้านการบริหารยังเป็นรากฐานที่เกี่ยวข้องไปในงานทุกด้านขององค์การ ซึ่งในความสำคัญที่กล่าวมา ย่อมถือได้ว่าการบริหารงานบุคคลไม่ควรจะเป็นเพียงการบริหารเกี่ยวกับคนของหัวหน้างานหรือไม่ควรเป็นเพียงงานด้านบุคลากรที่มอบหมายให้เป็นความรับผิดชอบของแผนกใดแผนกหนึ่งเท่านั้นหากแต่ควรจะมีฐานะเป็นระบบงานย่อยที่สำคัญที่สุดที่ครอบคลุมและมีอยู่ในทุกส่วนขององค์การมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลไว้ ดังนี้ ซึ่งบุคคลที่มีความเหมาะสม ทำงานได้ผลดีสมความมุ่งหมายขององค์กร ดังนั้นการบริหารงานบุคคล จึงเป็นเรื่องที่ต้องกระทำ ตั้งแต่หาคนมาทำงาน และทำให้คน ๆ นั้น รักองค์กร ตั้งใจทำงานให้องค์กร ด้วยดีและมีประสิทธิภาพตลอดไป จนกว่าคน ๆ นั้นออกจากงานไป

เอกสารอ้างอิง

- มรดารัตน์ สุขสง่าม. (2561). **การบริหารงานบุคคลท้องถิ่น**. สืบค้นออนไลน์จาก wiki.kpi.ac.th/index.php?title:การบริหารงานบุคคลท้องถิ่น. (17 มกราคม 2560)
- สมศักดิ์ พรหมเดื่อ. (2551). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาคนู จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2544). **พระราชบัญญัติการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542**. สืบค้นออนไลน์จาก advisor.anamai.moph.go.th/main.php?filename=tambon03 (3 มีนาคม 2559)
- สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. (2557). **การสร้างวัฒนธรรมของระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นตามแผนปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น**. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.

บทปริทัศน์หนังสือ

บทปริทัศน์หนังสือ

ชื่อเรื่อง: ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์

ผู้แปล: ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง

ปีที่พิมพ์: 2553

สำนักพิมพ์: สำนักพิมพ์ปัญญาชน

จำนวนหน้า: 384 หน้า

สมเชาว์ บำรุงชัย

Somchao Bumroongchai

นักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

E-mail: somchao@hotmail.com

บทคัดย่อ

หนังสือขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์ เป็นหนังสือกล่าวถึงการเปลี่ยนไปของรัฐประศาสนศาสตร์ ไปสู่การจัดการบริหารอำนาจโดยเน้นให้เห็นการบริหารและเสริมสร้างความคิดปัญญาให้เข้าใจเนื้อหาบทบาทของรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคโลกาภิวัตน์เกี่ยวข้องกับ 1) การกำหนดนโยบายทฤษฎีองค์การ 2) พฤติกรรมองค์การ 3) ขอบข่ายของรัฐประศาสนศาสตร์แบบจารีตซึ่งอำมาตย์กำลังดิ้นทุรนทุราย เพื่อรักษาอำนาจบริหารประเทศแบบย้อนยุค 4) ขอบข่ายยุคเลื่อนผ่านสู่ยุคใหม่ 5) การบริหารอำนาจในมุมมองการเข้าสู่อำนาจและการเปลี่ยนแปลงถ่ายอำนาจ 6) การนำอำนาจ อำมาตย์สามารถสั่งการเหนือระบบราชการเรียกว่า อำนาจนอกรัฐธรรมนูญ โดยเน้นอธิบายใจความสำคัญของความรู้ ความสามารถและการสร้างนโยบายด้วยฐานจิต ฐานความคิดอย่างมีวิสัยทัศน์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษา คือ วิชาได้อรรถมนำการบริหารจัดการสู่ความทันสมัยเป็นสากลเพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน องค์กรต่าง ต่างนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

คำสำคัญ: ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์, โลกาภิวัตน์

ABSTRACT

Book of Globalization The book discusses the change of public administration. The role of public administration in globalization is related to: 1) the organization policy, 2) organizational behavior, 3) the scope of traditional public administration, which is pacified. Frustrated To preserve the power of the country in the past. 4) The transition to a new era. 5) The power management in view of the entrance. The power and change of power. 6) The power of the Pasha can command over the bureaucracy. Unconstitutional power The emphasis is on explaining the importance of knowledge. Capacity building and policy-making. A visionary mind that can be applied to educational institutions, such as counterintuitive subjects, brings management to a modern world, transforming both the public and private sectors into organizations that bring about change in globalization.

Keywords: Public Administration Framework, Globalization

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทนำ

หนังสือเรื่อง ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์ ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนไปของรัฐประศาสนศาสตร์ ไปสู่การจัดการบริหารอำนาจ โดยเน้นให้เห็นการบริหารและเสริมสร้างความคิดปัญญา ความคิดในมุมมองของการเปลี่ยนแปลงสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งแต่ละส่วนมีผลประโยชน์หรือความคิดที่แตกต่างกันไป โดยจะมีความเกี่ยวข้องโยงในการกำหนดวิสัยทัศน์ การสร้างนโยบายและการนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาสร้างจิตสำนึกภายในองค์กรและการวิเคราะห์นโยบายจะต้องเกี่ยวข้องกับปัจจัย ซึ่งมีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อกันในรูปแบบที่ซับซ้อนที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งไม่ได้มีความเป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์เท่านั้น แต่การเข้าใจความเป็นจริงทางสังคมที่ยึดหลักการรักษาความเป็นกลางเชิงค่านิยม (Value-Neutrality) เป็นสิ่งที่แทบจะเป็นไปไม่ได้ การสร้างกรอบความคิดเพื่อแปลความหมายของความเป็นจริงมีนัยสำคัญหลายประการที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม การนำเอาหลักการทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการศึกษาการวินิจฉัยสั่งการของภาครัฐมุ่งเอาความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตลาดมาอธิบายถึงพฤติกรรมการตัดสินใจที่เกิดขึ้นในภาครัฐ อีกทั้งมุ่งที่จะนำเอากลไกของตลาดมาปรับปรุง เพื่อให้การตัดสินใจในภาครัฐมีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล การกระจายอำนาจ การส่งเสริมการแข่งขัน การตัดสินใจตามหลักเหตุผล ประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้ทรัพยากร การยอมรับความแตกต่าง และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย ตลอดจน การเปลี่ยนแปลงไปของรัฐประศาสนศาสตร์จารีตไปสู่การจัดการบริหารอำนาจรัฐ เป็นการข้ามผ่านสู่กระบวนทัศน์ใหม่ โดยเน้นให้เห็นว่าการบริหารรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์ เน้นความสำคัญของการกำหนดนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการแก้ไขปัญหาการเผชิญหน้าทั้งระยะสั้นและระยะยาวของชาติและเป็นการบริหารที่เน้นวัตถุประสงค์หรือผลสัมฤทธิ์ทั้งในแง่ของผลผลิต ผลลัพธ์ และความคุ้มค่าของงบประมาณ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพและสร้างความพอใจแก่ผู้รับบริการ โดยนำเอาเทคนิควิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่เข้ามาใช้มากขึ้นและจะช่วยเปิดมุมมองใหม่ ๆ เกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์ให้กับผู้อ่านได้เป็นอย่างดี เป็นต้น

จุดประสงค์

หนังสือฉบับนี้เป็นหนังสือที่เสนอแนวคิด หลักการความรู้ ทฤษฎีองค์การ ฐานเรียนรู้รัฐประศาสนศาสตร์ในยุคโลกาภิวัตน์ ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่: การบริหารโครงการเชื่อมโยงทฤษฎียุคใหม่ระหว่างภาครัฐและเอกชน การบริการสาธารณะ ระบบหลักการกำหนดนโยบาย ในมุมมองการสร้างคุณค่าแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของนโยบายซึ่งแต่ละส่วนมีผลประโยชน์ โดยจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ทุกระดับชั้น ข้าราชการ ประชาชนและสังคมส่วนรวมโดยทั่วไป ผู้ที่สนใจแนวคิดทฤษฎี ในขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์ ไปสู่การปฏิบัติต่อไป

สาระสำคัญ

สาระสำคัญของหนังสือขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ ยุคโลกาภิวัตน์ นี้จะทำให้ผู้ที่ได้เข้ามาอ่านเกิดความรู้ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ ยุคโลกาภิวัตน์ สามารถมองเห็นภาพรวมเพื่อการกำหนดนโยบาย มาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในหน่วยงานและองค์กร โดยมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ 1) การกำหนดนโยบายทฤษฎีองค์การ 2) พฤติกรรมองค์การ 3) ขอบข่ายของรัฐประศาสนศาสตร์แบบจารีตซึ่งอำมาตย์กำลังคืนทุนทูลราย เพื่อรักษาอำนาจบริหารประเทศแบบย้อนยุค 4) ขอบข่ายยุคเลื่อนผ่านสู่ยุคใหม่ 5) การบริหารอำนาจในมุมมองการเข้าสู่อำนาจและการเปลี่ยนแปลงถ่ายอำนาจ 6) การนำอำนาจ อำมาตย์สามารถสั่งการเหนือระบบราชการเรียกว่า อำนาจนอกรัฐธรรมนูญ โดยเน้นอธิบายใจความสำคัญของความรู้ความสามารถและการสร้างนโยบายด้วยฐานจิต ฐานความคิดอย่างมีวิสัยทัศน์

การสะท้อนคุณค่า

จะเห็นได้ว่าในคุณค่าที่จะได้รับจากหนังสือเล่มนี้ มีประเด็นที่มีความสำคัญและมีความเชื่อมั่นได้ว่าจะทำให้ผู้ที่ได้ศึกษาได้เข้าใจแนวคิด ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารในด้านการศึกษา ด้านการบริหารงาน การจะนำไปปรับใช้กับหน่วยงานภายในกลุ่มองค์กรภาครัฐและเอกชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงสรุปสะท้อนให้เห็นคุณค่าต่าง ๆ ดังนี้

1. เขียนให้ผู้ศึกษาทั้งผู้อ่านเข้าใจในขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์ โดยการอธิบายใจความสำคัญของแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงานภาครัฐและสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายที่สอดคล้องระหว่างภาคเอกชนและองค์กรที่ต้องการองค์ความรู้ การบริหารและนำมาสู่การทำงานขององค์กรภาครัฐ และการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมา สภาพปัญหาและการใช้เนื้อหาภาษาที่เข้าใจง่าย

2. ได้อธิบายแนวคิดการกำหนดนโยบายทฤษฎีองค์การ โดยอธิบายถึงองค์การที่เข้ามามีบทบาท สำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับระบบราชการเป็นองค์การยกระดับการบริการพื้นฐานรองรับในลักษณะ SML คือ S Small organization, M Medium organization, L Large organization รวมถึงการบริหารโรงงานอุตสาหกรรมจะนำมาเป็นตัวศึกษาเปรียบเทียบระหว่างองค์กรภาครัฐเป็นลักษณะความรู้และหลักการมาใช้ เพื่อในไปสู่การสร้างกระแสสังคมใหม่โดยเน้นที่กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้พร้อมทั้งพัฒนาทฤษฎีองค์การที่หลากหลายเข้าสู่องค์กรมากยิ่งขึ้น

3. พฤติกรรมองค์การ ได้วิเคราะห์ถึงเรื่องพฤติกรรมของกลุ่มองค์กร รวมถึงคำแนะนำเป็นการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ในระดับต่าง ๆ เพื่อแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์การ คือ การแสดงออกของปัจเจกบุคคลจึงชี้ให้เห็นความจำเป็นขององค์การในการพัฒนาระดับความคิด ความสัมพันธ์กับการวัดประเมินพฤติกรรม โดยอ้างอิงจากความคิดเห็นกับประสบการณ์ที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล

4. ขอบข่ายของรัฐประศาสนศาสตร์แบบจารีตหรือทฤษฎีประเพณีนิยมได้กล่าวถึงหลักการที่นักบริหารได้นำมาประยุกต์ปฏิบัติในองค์กรที่เกี่ยวกับจารีตประเพณีนิยมและจะเน้นไปในทางทฤษฎีกับการบริหาร การเชื่อมโยงแนวคิดกว้าง ๆ ในการจัดการบริหาร เป็นลักษณะกลไกไม่ยืดหยุ่นและอนุรักษ์นิยมที่สำคัญอยู่ที่แนวคิดขอบข่ายของรัฐประศาสนศาสตร์เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กรและประโยชน์จากผลของการปรับเปลี่ยนลักษณะกลไก

5. ขอบข่ายยุคเลื่อนผ่านสู่ยุคใหม่ โดยอภิปรายถึงการยึดกฎเกณฑ์กฎหมายที่ร่างขึ้นโดยทนายเผด็จการเป็นการบริหารรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคโลกาภิวัตน์และมีแผนดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายรวมถึงความสำคัญของลูกค้าคือความต้องการของประชาชน เพื่อให้การขับเคลื่อนผ่านสู่ยุคใหม่สำเร็จซึ่งเป็นการบริหารระดับสูงรวมถึงยังได้รับความร่วมมือสนับสนุนกำหนดนโยบายและจัดหาแนวทางด้านต่าง ๆ ทั้งองค์กร ความรู้คุณธรรมสร้างประเทศด้วยเศรษฐกิจฐานปัญญาและลำดับขั้นตอนเข้าด้วยกัน

6. การบริหารอำนาจในมุมมองการเข้าสู่อำนาจและการเปลี่ยนแปลงถ่ายอำนาจโดยการอธิบายทางการเปลี่ยนแปลงอำนาจเชิงประวัติศาสตร์ในระดับพื้นฐานและระดับโครงสร้างเพื่อใช้จำแนกความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือการเปลี่ยนผ่านในระยะสั้น ๆ เพื่อสร้างการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงอำนาจที่มุ่งหมั่นและเกิดประโยชน์ต่อประชาชน หน่วยงาน กลุ่มองค์กรให้ เกิดสมรรถนะ (Competency) โดยใช้ทุนทางสังคม ทุนองค์กร ทุนมนุษย์ ทุนเงินสด (Cash) ทุนข้อมูล ICT มีการจัดระบบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่สามารถเข้าถึงได้อย่างอัตโนมัติ

บทสรุป

หนังสือขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์ เป็นหนังสือที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ของยุคโลกาภิวัตน์ต่อองค์กรต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายทฤษฎีองค์การ พฤติกรรมองค์การ ขอบข่ายของรัฐประศาสนศาสตร์แบบจารีตซึ่งอำมาตย์กำลังคืนทุนทฤษฎี เพื่อรักษาอำนาจบริหารประเทศแบบย้อนยุคขอบข่ายยุคเลื่อนผ่านสู่ยุคใหม่การบริหารอำนาจในมุมมองการเข้าสู่อำนาจและการเปลี่ยนแปลงถ่ายอำนาจ การนำอำนาจอำมาตย์สามารถสั่งการเหนือระบบราชการเรียกว่า อำนาจนอกรัฐธรรมนูญ ซึ่งเน้นใจความสำคัญของความรู้ ความสามารถ และการสร้างนโยบายด้วย ฐานจิตฐานความคิดอย่างมีวิสัยทัศน์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมสำหรับนักศึกษาทุกระดับชั้น ข้าราชการ ประชาชนทั่วไป ทำให้เกิดการนำมาปฏิบัติอำนาจอย่างรอบคอบอยู่รอดในกฎหมายภาวะสังคมที่มีการแข่งขันและระบบการให้ข้อมูลการกระจายการใช้อำนาจที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์

วารสารสังคมศาสตร์ (SOCIAL SCIENCE JOURNAL)

หลักสูตรสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วารสารสังคมศาสตร์ จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานที่เกี่ยวข้องกับ 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาสังคมวิทยา สาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ โดยลักษณะของผลงานที่รับการตีพิมพ์ คือ บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ หรือบทความปริทัศน์หนังสือ เป็นต้น วารสารสังคมศาสตร์ มีกำหนดการออกเล่มวารสารเป็น รายไตรมาส ปีละ 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 ระหว่างเดือนมกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 ระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 ระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานกับวารสารสังคมศาสตร์ มีข้อกำหนด ดังนี้

1. เป็นบทความที่เกี่ยวข้องกับ 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาสังคมวิทยา สาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ และจะต้องเขียนบทความตามแบบฟอร์มของวารสารสังคมศาสตร์ที่กำหนดให้เท่านั้น เช่น มีชื่อและที่อยู่ผู้พิมพ์ครบถ้วน, มีบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ, มีเอกสารอ้างอิงเป็นรูปแบบเดียวกัน เป็นต้น (สามารถดาวโหลดแบบฟอร์มได้ในระบบฐานข้อมูลออนไลน์)
2. เป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือ วารสาร และอื่นใดมาก่อน
3. บทความจะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ตามที่กองบรรณาธิการคัดสรรตรงตามสาขาวิชาและไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับเจ้าของผลงานหรือผู้พิมพ์ ไม่น้อยกว่า 2 คน ลงความเห็นว่าคุณภาพสมควรลงตีพิมพ์ในวารสารได้
4. กองบรรณาธิการจะแจ้งผลการพิจารณาการลงตีพิมพ์ในวารสารภายหลังจากกองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความในเบื้องต้นแล้ว
5. หากบทความใดได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ เจ้าของผลงานหรือผู้พิมพ์จะต้องแก้ไขต้นฉบับให้เสร็จและส่งคืนกองบรรณาธิการภายในเวลาที่กำหนด มิฉะนั้น จะถือว่าสละสิทธิ์การตีพิมพ์
6. ผู้ส่งบทความจะต้องส่งผ่านระบบออนไลน์ของเว็บไซต์วารสารสังคมศาสตร์ (<http://social.rmu.ac.th/web/>) เท่านั้น

ชื่อเรื่องภาษาไทย ตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 16 พนา

ENGLISH TITLE FONT TH SARABUNPSK THICK SIZE 16.

Front TH SarabunPSK

12 Point ตัวปกติ

ชื่อผู้พิมพ์หลักคนที่ 1 ชื่อผู้พิมพ์คนที่ 2 และชื่อผู้พิมพ์คนที่ 3

Author name 1, Author name 2, and Author name 3

ที่อยู่/สังกัดหน่วยงานของผู้พิมพ์

Author affiliation 1 Author affiliation 2

* corresponding author E-mail:.....

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

ตัวอย่างการจัดทำเอกสารต้นฉบับ ควรปฏิบัติโดยเคร่งครัด บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรมีย่อหน้าเดียว ความยาวไม่เกิน 300 คำ บทคัดย่อภาษาไทยให้จัดหัวข้อบทคัดย่อไว้ด้านซ้ายของกระดาษ กับเนื้อความในบทคัดย่อและควรกล่าววัตถุประสงค์และสรุปผลที่ได้จากงานวิจัยนั้น ๆ โดยให้เขียนเป็นความเรียง โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

คำสำคัญ: คำสำคัญคำที่ 1 คำสำคัญคำที่ 2 คำสำคัญคำที่ 3 (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

Abstract (TH SarabunPSK SIZE 14)

This is an instruction for manuscript preparation for Publication. Please follow this guideline strictly. It should contain a single paragraph and its length should not exceed 300 words. Use by character TH SarabunPSK 14 point size. It should include a concise statement of objectives and summary of important results.

Keywords: word1, word2, word3 (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

By character TH SarabunPSK 14 point size.

บทนำ (Introduction) (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

เป็นส่วนของความสำคัญที่นำไปสู่การวิจัยสรุปความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และไม่ควรใส่ตารางหรือรูปภาพ โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective/Aim) (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research methodology) (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

อธิบายเครื่องมือและวิธีการดำเนินการวิจัยให้กระชับและชัดเจน โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

ผลการวิจัย (Results) (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

บรรยายผลการวิจัยที่ได้ ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย อาจมีรูปภาพ/ตาราง ประกอบผลการวิจัย โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา (ตัวอย่างตาราง)

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของภาวะซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่าง (n=280)

ภาวะซึมเศร้า	จำนวน	ร้อยละ
ปกติ	280	78.01

สรุปผลการวิจัย (Conclusions) (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการวิจัย ไม่ควรเข้าช้อนกับการแสดงผล แต่เป็นการสรุปให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

อภิปรายผล (Discussion) (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

วิจารณ์เปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่มีมาก่อนหน้าอย่างมีหลักการ โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Suggestions) (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

ข้อเสนอแนะ/ข้อชี้แจง/แนวทางที่จะนำไปใช้ประโยชน์ ที่ได้จากการวิจัย โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements) (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

ควรจะมีเพื่อแสดงคำขอบคุณสำหรับแหล่งทุนสนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลืองานวิจัย โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

เอกสารอ้างอิง (Reference) (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

ตามตัวอย่าง ดังนี้ โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

อ้างอิงจาก	รูปแบบและตัวอย่าง
วารสารและนิตยสาร	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้าย ตัวอย่าง: สุชาติ ตั้งทางธรรม. (2545). การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: กรณีโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง. วารสารสุขุทัยธรรมาธิราช, 15(3), 23-37.
บทความวารสารออนไลน์	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง ชื่อวารสาร. ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้าย เว็บไซต์ ตัวอย่าง: Al-Hawarmdeh, S. (2002). Knowledge management: Rethinking information management and facing the challenge of massaging tacit knowledge. Information Research. 8(1), paper no.143 (October). Retrived from http://InformationR.net/ir/8-1/paper143.html
หนังสือ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. สถานที่พิมพ์: ปีที่พิมพ์. ตัวอย่าง: นิตา ชูโต. (2545). การวิจัยเชิงคุณภาพ.(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์ Streibel, B. J. (2003). The manager's guide to effective meetings. NewYork: McGraw-Hill.
ชุดวิชามหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหน่วยการสอน ชื่อชุดวิชา. (หน่วยที่, หน้า) สถานที่พิมพ์: สาขาวิชา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตัวอย่าง:

	ชุมชน รุ่งปจฉิม. (2539). แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศในงานโรงแรมและภัตตาคาร. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการระบบสารสนเทศในงานโรงแรมและภัตตาคาร. (หน่วยที่ที่ 1, หน้า 1-36). นนทบุรี: สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
รายงานการประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อเอกสารรายงานการประชุม. วัน เดือน ปี สถานที่จัด สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ตัวอย่าง: กรมวิชาการ. (2538) การประชุมปฏิบัติการรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน, 25-29 พฤศจิกายน 2528 ณ วิทยาลัยครูมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. Deci, E. L., & Ryan, R.M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. In R. Dienstbier (Ed.), Nebraska Symposium on Motivation: Vol.38. Perspectives on Motivation (pp.237-288). Lincoln: University of Nebraska Press.
วิทยานิพนธ์	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ชื่อปริญญา, สาขาวิชา คณะ, มหาวิทยาลัย. ตัวอย่าง: วันเพ็ญ ส่งเสริมทรัพย์. (2539). การจัดระบบองค์การมหาชนอิสระชนใน กระบวนการจัดทำบริการสาธารณะในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
เว็บไซต์	ชื่อผู้เขียน. (ปีที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง. สืบค้นเมื่อวัน เดือน ปี, จากเว็บไซต์: URL Address ตัวอย่าง: กรมศุลกากร. (2552). สถิติการส่งออกไข่ไก่. สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2552, จาก http://www.customs.go.th/Statistic/Statisticindex2552.jsp Lynch, T. (1996). DS9 trials and tribble-ations review. Retrieved October 8, 1997, from Psi Phi: Bradley's Science Fiction Club Web site: http://www.bradley.edu/campusorg/psiphi/DS9/ep/503r.html

*** บทความควรมีความยาวไม่เกิน 9-10 หน้า ***

ชื่อเรื่องภาษาไทย ตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 16 พนา

ENGLISH TITLE FONT TH SARABUNPSK THICK SIZE 16.

Front TH SarabunPSK
12 Point ตัวปกติ

ชื่อผู้พิมพ์หลักคนที่ 1 ชื่อผู้พิมพ์คนที่ 2 และชื่อผู้พิมพ์คนที่ 3
Author name 1, Author name 2, and Author name 3
ที่อยู่/สังกัดหน่วยงานของผู้พิมพ์
Author affiliation 1 Author affiliation 2
* corresponding author E-mail:.....

บทคัดย่อภาษาไทย (TH SarabunPSK 14 Point ตัวหนา)

ตัวอย่างการจัดทำเอกสารต้นฉบับ ควรปฏิบัติโดยเคร่งครัด บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรมีย่อหน้าเดียว ความยาวไม่เกิน 300 คำ บทคัดย่อภาษาไทยให้จัดหัวข้อบทคัดย่อไว้ด้านซ้ายของกระดาษ โดยให้เขียนเป็นความเรียง โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

คำสำคัญ: (Font TH SarabunPSK 14 Point ตัวหนา)

โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

Abstract (Font TH SarabunPSK 14 Point ตัวหนา)

This is an instruction for manuscript preparation for Publication. Please follow this guideline strictly. It should contain a single paragraph and its length should not exceed 300 words. Use by character TH SarabunPSK 14 point size. It should include a concise statement of objectives and summary of important results

Keyword: (Font TH SarabunPSK 14 Point size)

By character TH SarabunPSK 14 point size.

บทนำ (Font TH SarabunPSK 14 Point ตัวหนา)

เป็นส่วนของความสำคัญที่นำไปสู่การวิจัยสรุปความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และไม่ควรใส่ตารางหรือรูปภาพ โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

เนื้อเรื่อง/บทวิเคราะห์ (Font TH SarabunPSK 14 Point ตัวหนา)

เป็นส่วนของเนื้อที่ผู้พิมพ์หรือผู้เขียนต้องวิเคราะห์/สังเคราะห์องค์ความรู้ของเนื้อหา โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

สรุป (Font TH SarabunPSK 14 Point ตัวหนา)

สรุปสาระสำคัญที่ได้จากเนื้อหาอย่างชัดเจน โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (Font TH SarabunPSK 14 Point ตัวหนา)

ตามตัวอย่าง ดังนี้ โดยใช้ Font TH SarabunPSK 14 Point ตัวปกติ

อ้างอิงจาก	รูปแบบและตัวอย่าง
วารสารและนิตยสาร	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้าย ตัวอย่าง: สุชาติ ตั้งทางธรรม. (2545). การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: กรณีโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง. วารสารสุขุทัยธรรมาธิราช, 15(3), 23-37.
บทความวารสารออนไลน์	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง ชื่อวารสาร. ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้าย เว็บไซต์ ตัวอย่าง: Al-Hawarmdeh, S. (2002). Knowledge management: Rethinking information management and facing the challenge of massaging tacit knowledge. Information Research. 8(1), paper no.143 (October). Retrived from http://InformationR.net/ir/8-1/paper143.html
หนังสือ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. สถานที่พิมพ์: ปีที่พิมพ์. ตัวอย่าง: นิตา ชูโต. (2545). การวิจัยเชิงคุณภาพ.(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์ Streibel, B. J. (2003). The manager's guide to effective meetings. NewYork: McGraw-Hill.
ชุดวิชามหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหน่วยการสอน ชื่อชุดวิชา. (หน่วยที่, หน้า) สถานที่พิมพ์: สาขาวิชา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตัวอย่าง: ชัชณะ รุ่งปัจฉิม. (2539). แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศในงานโรงแรมและ ภัตตาคาร. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาระบบสารสนเทศในงานโรงแรม และภัตตาคาร. (หน่วยที่ที่ 1, หน้า 1-36). นนทบุรี: สาขาวิชา มนุษยนิเวศศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
รายงานการประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อเอกสารรายงานการประชุม. วัน เดือน ปี สถานที่จัด สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ตัวอย่าง: กรมวิชาการ. (2538) การประชุมปฏิบัติการรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน, 25-29 พฤศจิกายน 2528 ณ วิทยาลัยครูมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. Deci, E. L., & Ryan, R.M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. In R. Dienstbier (Ed.), Nebraska Symposium on Motivation: Vol.38. Perspectives on Motivation (pp.237-288). Lincoln: University of Bebraska Press.
วิทยานิพนธ์	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ชื่อปริญญา, สาขาวิชา คณะ, มหาวิทยาลัย. ตัวอย่าง: วันเพ็ญ ส่งเสริมทรัพย์. (2539). การจัดระบบองค์การมหาชนอิสระชนใน กระบวนการ จัดทำบริการสาธารณะในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
เว็บไซต์	ชื่อผู้เขียน. (ปีที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง. สืบค้นเมื่อวัน เดือน ปี,

	จากเว็บไซต์: URL Address ตัวอย่าง: กรมศุลกากร. (2552). สถิติการส่งออกไข่ไก่. สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2552, จาก http://www.customs.go.th/Statistic/Statisticindex2552.jsp Lynch, T. (1996). DS9 trials and tribulations review. Retrieved October 8, 1997, from Psi Phi: Bradley's Science Fiction Club Web site: http://www.bradley.edu/campusorg/psiphi/DS9/ep/503r.html
--	---

***** บทความควรมีความยาวไม่เกิน 9-10 หน้า *****

บทปริทัศน์หนังสือ

ชื่อเรื่อง:

ผู้แต่ง:

ปีที่พิมพ์:

สำนักพิมพ์:

จำนวนหน้า:

รูปภาพปกหนังสือ
หรือเล่มหนังสือ

ชื่อผู้พิมพ์หลักคนที่ 1 ชื่อผู้พิมพ์คนที่ 2 และชื่อผู้พิมพ์คนที่ 3

Front TH SarabunPSK

Author name 1, Author name 2, and Author name 3

ที่อยู่/สังกัดหน่วยงานของผู้พิมพ์

12 Point ตัวปกติ

Author affiliation 1 Author affiliation 2

* corresponding author E-mail:.....

1. บทคัดย่อภาษาไทย (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

คำสำคัญ: คำสำคัญคำที่ 1 คำสำคัญคำที่ 2 คำสำคัญคำที่ 3 (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

2. Abstract (TH SarabunPSK 14 point size)

This is an instruction for manuscript preparation for Publication. Please follow this guideline strictly. It should contain a single paragraph and its length should not exceed 300 words. Use by character TH SarabunPSK 14 point size. It should include a concise statement of objectives and summary of important results.

Keywords: word1, word2, word3 (TH SarabunPSK 14 point size)

By character TH SarabunPSK 14 point size.

3. บทนำ/เกริ่นนำ (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

4. จุดประสงค์ (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

5. สารสำคัญ (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

6. การสะท้อนคุณค่า (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

7. บทสรุป (TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวหนา)

โดยใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวธรรมดา

***** บทความควรมีความยาวไม่เกิน 9-10 หน้า *****

ใบสมัครสมาชิก

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE FOR LOCAL RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY)

หลักสูตรสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อ-สกุล

ที่อยู่ เลขที่.....หมู่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....มือถือ.....

มีความประสงค์ขอ

☐

สมัครสมาชิกวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

☐

ต่ออายุวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โดยขอให้จัดส่งวารสารไปยัง

☐

ที่อยู่ที่ระบุไว้ข้างต้น

☐

ที่อยู่อื่น (โปรดระบุ).....

.....

พร้อมนี้ได้ส่งเงินจำนวน.....-500-.....บาท (เพื่อสมัครสมาชิกรายปี/ปีละ 500 บาท)

.....

(.....)

ลงลายมือชื่อผู้สมัคร

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม